

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Bc. Kryštof Pažourek

Nové právo bránit se se zbraní a jeho praktické důsledky

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Nové právo bránit se se zbraní a jeho praktické důsledky“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 153.197 znaků včetně mezer.

V Hradci Králové dne 29. června 2023

Bc. Kryštof Pažourek

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval zejména mojí přítelkyni Sabině a celé mé rodině za podporu během studia. Poděkování dále patří panu JUDr. Bc. Marianu Kokešovi, Ph.D. za vedení této diplomové práce.

Obsah

SEZNAM ZKRATEK	4
ÚVOD	6
1 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁVA DRŽET A UŽÍVAT ZBRAŇ NA ÚZEMÍ DNEŠNÍ ČESKÉ REPUBLIKY	8
1.1 Před rokem 1918.....	8
1.2 Od první republiky po sametovou revoluci	10
1.3 Po pádu komunistického režimu.....	11
2 AKTUÁLNÍ STAV ZBRAŇOVÉHO PRÁVA	15
2.1 Evropská úprava	15
2.2 Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie	17
2.3 Národní úprava	20
2.4 Komparace se státy EU a USA.....	26
2.4.1 Ústavní zakotvení práva na zbraň	26
2.4.2 Spojené státy americké	27
2.4.3 Evropská unie.....	28
3 NOVELA ČL. 6 ODS. 4 LZPS.....	30
3.1 Společenská situace před novelou	30
3.2 Důvody pro přijetí novely.....	36
3.3 Proces přijetí novely	38
4 DOPAD NOVELY NA PRAXI	45
4.1 Obrana před legislativou EU	45
4.2 Omezení držení palných zbraní	53
4.3 Nutná obrana a krajní nouze	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59

Seznam zkratk

CRZ	Centrální registr zbraní
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
LZPS	Listina základních práv a svobod
Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
PČR	Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna, PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Senát	Senát Parlamentu České republiky
SDEU, Soudní dvůr	Soudní dvůr Evropské unie
SEU	Smlouva o Evropské Unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
Shromažďovací zákon	Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím
Směrnice 91/477/EHS	Směrnice Rady 91/477/EHS ze dne 18. června 1991
Směrnice 2008/51/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2008/51/ES ze dne 21. května 2008
Směrnice 2017/853	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017
Směrnice 2021/555	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 ze dne 24. března 2021
Spojené království	Spojené království velké Británie a Severního Irska
Trestní zákoník, TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Unie, USA	Spojené státy americké
ÚS	Ústavní soud
Ústava České republiky	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky
Zákon o zbraních	Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu

*„Mír neohrožují zbraně jako takové, ale lidé, kteří je konstruují,
instalují a jsou ochotni je použít.“¹*

¹ HAVEL, Václav. *Do různých stran: eseje a články z let 1983-1989*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1990, s. 345. Dostupné z: databáze Kramerius pro VŠ Národní knihovny ČR.

Úvod

Dne 1. 10. 2021 vstoupila v účinnost novela jednoho z nejdůležitějších právních dokumentů České republiky, a sice Listiny základních práv a svobod. Jednalo se teprve o druhou novelu tohoto ústavního zákona,² přičemž bylo doplněno pouze jediné souvětí. Jedna část společnosti jej vnímala jako laciné populistické gesto, které nemá pro aplikační praxi žádný význam. Pro druhou část společnosti však znamenalo ochranu suverenity České republiky a zajištění osobní bezpečnosti. Tak či onak, v momentě, kdy Senát Parlamentu ČR posvětil toto nové základní lidské právo, propukla ve druhém „táboře“ radost. Zastánce přijetí novely čl. 6 odst. 4 LZPS zastupoval zejména LIGA LIBE, z. s., jakožto spolek, jenž prosazuje zájmy českých vlastníků zbraní a dále se zabývá bezpečností ve společnosti.³ Radost příznivcům spolku přitom zajistila jediná věta: „*Právo bránit život svůj či život jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmíněk, které stanoví zákon.*“ Byla však tato radost oprávněná? Neplatí zde spíše známé lidové rčení „vlk se nažral a koza zůstala celá“?

Jelikož je novelizace Listiny základních práv a svobod tak ojedinělou událostí, určitě si zaslouží pozornost minimálně jedné diplomové práce. Diplomová práce poskytuje dostatečný prostor pro detailní rozbor vývoje právní úpravy držení a nakládání se zbraněmi, rozpoložení společnosti před novelizací Listiny základních práv a svobod, lobbingu určitých zájmových skupin, a především umožňuje zhodnotit reálný přínos, resp. ony praktické důsledky zakotvení výše citovaného práva jako práva ústavního. Stěžejní otázky, které si diplomová práce klade, jsou: proč zákonodárce přistoupil k teprve druhé novelizaci LZPS, jaký reálný dopad novela LZPS přináší a byla takováto novela vůbec potřeba?

Diplomová práce je členěna do 4 kapitol. V první kapitole se nejprve zaměřuje na historický vývoj zbraňového práva na území dnešní České republiky. V následující kapitole se práce zabývá aktuálním stavem zbraňového práva s důrazem na zakotvení ústavního práva na zbraň na úrovni členských států Evropské unie, České republiky a Spojených států amerických. Třetí kapitola se pak dále věnuje samotnému procesu novelizace čl. 6 odst. 4 LZPS, kdy dochází k přiblížení nálad panujících ve společnosti před přijetím novely, shrnutí důvodů, které vedly navrhovatele k prosazení nového základního práva a v neposlední řadě i rekapitulaci průběhu přijímání předmětné novely na půdě obou komor Parlamentu České republiky a jejich

² První novela LZPS byla přijata zákonem č. 162/1998 Sb., přičemž šlo o novelu související s prodloužením maximální doby zadržení z 24 na 48 hodin.

³ O organizaci [online]. ligalibe.cz, [cit. 15. prosince 2022]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/o-nas/o-organizaci/>.

orgánů. Konečně v poslední čtvrté kapitole práce hodnotí reálný přínos novelizace čl. 6 odst. 4 LZPS pro praxi, tedy všechny možné důsledky, které nové základní právo bránit se se zbraní přináší.

Čtenář této diplomové práce získá základní orientaci ve zbraňovém právu na úrovni evropského i národního práva. Především však pochopí kontext doby přijetí novely čl. 6 odst. 4 LZPS, což mu umožní vytvořit si vlastní názor na nezbytnost přijetí nového základního práva. Čtenáři bude taktéž předstřen názor autora práce na praktické důsledky novelizace.

1 Historický vývoj práva držet a užívat zbraň na území dnešní České republiky

1.1 Před rokem 1918

Za počátek regulace zbraňového práva na území dnešní České republiky lze považovat Zřízení o ručnicích z roku 1524.⁴ Text tohoto právního pramene hned v předmluvě mluví o tom, že je třeba právně regulovat nakládání s tzv. ručnicemi: „*Ručnice jest braň velmi ukrutná, a tak nekřesťanská i nemužská, více ke zlému nežli k dobrému, neb se jimi mnoho nestatečných a nerozsařných mordův (i těm, ktož se s nimi obírají) přihází. A protož jest dobře a chvalitebně v tomto království té střelby zlé užívání zapovědíno. A poněvadž pak mnozí lidé neznajíce, jak ručnic užívati neb neužívati mají, v pokuty peněžité, v vězení i hrdla ztracení upadají, aby se každý věděl čím zpraviti a pokut na to uložených vystříci, jest věc spravedlivá i povinná lidem o tom zřízení věděti, nebo právo zatajené jest lidem osidlo skryté. Protož jakž jest o tom na tento čas ode všech tří stavův nařízeno, tuto jest to k vejstraze každému vytištěno.*“ Pro samotné nakládání se zbraní je pak důležitý poslední odstavec tohoto zřízení, který nese název „*Ručnice kde mají se míti, a jak jich má užíváno býti.*“ V tomto odstavci se dozvídáme, že ručnici bylo možné držet např. na zámcích, tvrzích, městech či domech a mohly být použity k sebeobraně. V momentě, kdy nehrozilo nebezpečí, však ručnice měly být schovány.⁵

Až do poloviny 19. století byly ovšem podmínky držení a nakládání se zbraněmi řešeny nejednotně, tzn. lokálními autoritami, později pak správními úřady. Právní úprava se nicméně více zaměřovala na potlačení pytláctví než na zajištění bezpečnosti.⁶ Situace se změnila až dne 24. 10. 1852, kdy byl přijat Císařský patent č. 223/1852 ř. z., o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní (zbrojní patent). Patent obsahoval celkově 49 ustanovení, která upravovala nakládání s určitými zbraněmi a střelivem, podmínky výroby zbraní a střeliva včetně udělování licencí k takové výrobě, oprávnění zbraň vlastnit nebo také oprávnění zbraň nosit.⁷ Významným nadčasovým institutem se stal zbrojní pas (v dnešním názvosloví označován jako zbrojní průkaz), který byl upraven v ustanoveních

⁴ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 44.

⁵ *Zřízení o ručnicích*. [online]. vokabular.ujc.cas.cz, [cit. 15. prosince 2022]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/edicni/edice/d47e439c-fdb0-4653-9ce2-3a0ae8c584dc/plny-text/s-aparatem/folio/1r>

⁶ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 45.

⁷ Císařský patent ze dne 24. října 1852, č. 223/1852 ř. z., o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní (zbrojní patent).

§ 17 až § 27. Výše citovaný patent byl hlavním právním předpisem v oblasti zbraňového práva až do roku 1949, kdy ho nahradil zákon č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu.

Mimo zbrojní patent byl v roce 1852 přijat taktéž Císařský patent č. 117/1852 ř. z, který nahradil původní trestní zákon z roku 1803. Tento nový trestněprávní předpis v souladu s přijetím zbrojního patentu nově postihoval ta jednání, která měla souvislost s nedovoleným nakládáním se zbraněmi či střelivem. Jednalo se například o trestné činy nedodržení zásad bezpečného nakládání se střelivem a výbušnými látkami (§ 336) nebo nedovolené ozbrojování (§ 372).⁸

Pokud bychom se zaměřili na použití zbraně v rámci institutu nutné obrany, Císařský patent č. 117/1852 ř. z. tento institut zakotvil v § 2, písm. g) pod tzv. spravedlivou nutnou obranou. Podmínky této nutné obrany byly popsány následovně: *„Že však tu byla spravedlivá nutná obrana, za to má se míti jen tehdy, když lze z povahy osob, času, místa, ze způsobu útoku nebo z jiných okolností důvodně souditi, že pachatel užil toliko obrany potřebné, aby odvrátil od sebe neb od jiných protiprávní útok na život, na svobodu nebo na jmění; - nebo že toliko z poděšení, ze strachu nebo z leknutí vykročil z mezí takové obrany. - Vykročení takové může se však podle povahy okolností trestati podle ustanovení dílu druhého tohoto zákona trestního §§ 335 a 431) za čin trestný z nedbalosti.“* Z textu ustanovení se zdá, že spravedlivá nutná obrana mohla být použita pouze k obraně života, svobody či jmění, nicméně nebylo tomu tak. Právní nauka totiž útok na život vykládala extenzivně, a sice jako útok na tělesnou integritu vůbec.⁹

V případech excesivního vybočení z mezí nutné obrany z důvodu strachu či úleku měl být dle citovaného ustanovení obránce beztrestný. Zásadně se dle Miříčky subsidiarita sice nevyžadovala, avšak v případě, kdy *„tu byly takové okolnosti, že by jednání obranné nebylo lze pokládati za sociální (za pravý prostředek ku pravému účelu), nenastala by beztrestnost; na př. když člověk napadený chromyslným usmrtí útočnicka, ač ví, že to je chromyslný a mohl se útoku snadno vyhnouti nebo dovolati pomoci (...).“*¹⁰ Tento názor nicméně rozporovala soudní judikatura, která po obráncích žádnou takovou subsidiaritu nevyžadovala.¹¹ Proporcionalita dle

⁸ Zákon ze dne 27. května. 1852, č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích.

⁹ MIŘÍČKA, August. *Trestní právo hmotné: Část obecná*. 9. vydání. Praha: Všeherd, 1930, s. 60.

¹⁰ Ibid, s. 61.

¹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. května 1924, Zm I 203/24: *„Rozhodovací důvody první stolice vylučují stav nutné obrany na straně obžalovaného z důvodu, že měl obžalovaný, kdyby nebyl býval veden úmyslem, H-ovi nepřátelským, dosti příležitosti, aby se vzdálil. S tímto odůvodněním nelze ovšem souhlasiti. Zákon nepožaduje,*

Mířičky nebyla taktéž zásadně vyžadována, a tak ohrožený statek obránce mohl být menší hodnoty než statek, vůči němuž obrana směřovala.¹²

1.2 Od první republiky po sametovou revoluci

Jak již bylo zmíněno, zbrojní patent z roku 1852 platil, po několika novelizacích, až do roku 1950, kdy byl nahrazen zákonem o zbraních a střelivu. Je však důležité upozornit na několik skutečností. Předně byl dne 19. 3. 1923 přijat zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, který ve svém § 14 nově upravoval trestný čin nedovolené ozbrojování. V tomto ustanovení se kladl důraz nejen na omezení nedovoleného ozbrojování, avšak taktéž se zakazovalo vytvářet ozbrojené skupiny či je cvičit v zacházení se zbraní. Trestný čin nedovoleného ozbrojování dále podléhal povinnosti oznamovací, což se dnes již vyžaduje pouze u závažnějších trestných činů, jako je např. trestný čin vývoje, výroby a držení zakázaných bojových prostředků.¹³

Dále byl roku 1938 přijat nový zákon č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu, přičemž se mělo jednat o předpis kompletně nahrazující zbrojní patent z roku 1852. Nový zákon o zbraních však nikdy nenabyl účinnosti, jelikož dle § 41 odst. 1, věty první stejného zákona „*Tento zákon nabývá účinnosti dnem, který stanoví vláda nařízením.*“ Vláda nicméně příslušné nařízení nikdy nepřijala. Zákon o zbraních z roku 1938 byl přitom podle Bartoška a Bačkovské velice nadčasový, jelikož si lze všimnout výrazné podobnosti se zákonem č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních).¹⁴

Zbraňové právo bylo nicméně od roku 1938 až do 80. let 20. století hojně regulováno podzákonnými právními předpisy. Tak například během Protektorátu Čechy a Morava bylo na základě Nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 1. 8. 1939, č. RP 20/39, přikázáno odevzdat, až na určité výjimky, všechny zbraně německé okupační správě. Za komunistické totality v Československu bylo zase stěžejním předpisem nařízení Ministerstva vnitra č. 34/1962 ze dne 27. 6. 1962, které stanovovalo tzv. nomenklatury. K vydání příslušného oprávnění k nakládání se zbraní pak docházelo zejména na základě toho, zdali daná osoba spadala do určité nomenklatury či nikoliv. V praxi totiž osoby nezařazené

aby se osoba útokem dotčená bezprávnému útoku rázu, v §u 2 písm. g) tr. zák. zmíněného, vyhnula útekem, nýbrž připouští, aby takový útok obranou odvrátila.“

¹² MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: Část obecná*. 9. vydání. Praha: Všehrd, 1930, s. 61.

¹³ Srov. § 13 odst. 3 zák. č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky a § 368 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 46.

do žádné z nomenklatur nedostávaly příslušné povolení z důvodu pochybností o jejich spolehlivosti. Takovýto postup byl možný na základě § 15 zákona č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu, což byl hlavní předpis zbraňového práva v Československu od roku 1950, který stanovil, že „*Povolení potřebná podle tohoto zákona se vydávají podle volného uvážení.*“¹⁵

Dalším „zbraňovým kodexem“ se stal zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, který nahradil zákon č. 162/1949 Sb. Zákon z roku 1983 byl oproti svému předchůdci co do počtu ustanovení početnější (65 ustanovení ku 26), avšak i tak se jednalo o stručnější právní předpis. Dle znění zákona se na první pohled mohlo zdát, že úprava držení a nakládání se zbraněmi je velice benevolentní, avšak v praxi byly i nadále klíčové správní úřady a jejich uvážení.¹⁶

1.3 Po pádu komunistického režimu

Po pádu komunistického režimu v tehdejší Československu se začal uplatňovat zákon č. 147/1983 Sb. bez aplikování podzákonných předpisů, což mělo za důsledek vcelku snadný přístup k civilním zbraním. Bartošek a Bačkovská si všímají toho, že v 90. letech v České republice došlo k značnému rozmachu držení zbraní, což mělo být ve srovnání se zeměmi střední a východní Evropy výjimkou. Důvody spatřují v aplikaci zákona č. 147/1983 Sb. dle jeho skutečného textu, tj. bez restriktivních podzákonných předpisů, dále v tradici střelctví na území České republiky, lepší ekonomické situaci oproti ostatním zemím bývalého východního bloku a v neposlední řadě i v touze po realizaci nabyté svobody.¹⁷

Výše citovaní autoři taktéž poukazují na to, že v České republice je mimo jiné v důsledku důvodů výše uvedených nezvyklá struktura držení zbraní z hlediska jejich druhů a typů ve srovnání s jinými zeměmi Evropy. Na území ČR jsou totiž nejvíce drženy zbraně kategorie B a nikoli kategorie C,^{18; 19} jak je tomu v ostatních zemích EU. Důvodem je podle Bartoška a Bačkovské to, že v ostatních členských státech EU jsou nejvíce občany drženy dlouhé lovecké zbraně, které náleží právě do kategorie C. V České republice jsou ovšem

¹⁵ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 46 – 47.

¹⁶ Ibid, s. 47.

¹⁷ Ibid, s. 47.

¹⁸ Dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/555 ze dne 24. března 2021 se zbraně dělí na tři hlavní kategorie – A, B, C. Do kategorie A náleží zakázané palné zbraně, jako jsou např. samočinné palné zbraně. Zbraně kategorie B jsou palné zbraně, které podléhají povolení (např. krátké opakovací palné zbraně.). Do kategorie C pak patří zbraně podléhající ohlášení (např. dlouhé samonabíjecí palné zbraně jiné než uvedené v kategorii A nebo B.)

¹⁹ GAWRON, Tomáš. *Zbraňové statistiky 2021: Pokračuje setrvalý nárůst držitelů i počtu zbraní, novela zákona neměla zásadní dopad* [online]. zbrojnice.com, 3. ledna 2022 [cit. 17 prosince 2022]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2022/01/03/zbranove-statistiky-2021-pokracuje-setrvaly-narust-drzitelu-i-poctu-zbrani-novela-zakona-nemela-zasadni-dopad/>

nejpopulárnějšími zbraněmi samonabíjecí pistole, s nimiž se střílí na běžných střelnicích. Tento kontext je velice důležitý pro pochopení nálad českých držitelů zbraní při připravované revizi evropské směrnice o zbraních v letech 2015 až 2017, jelikož ta směřovala zejména k omezení zbraní samonabíjecích, které spadají právě pod kategorii B.²⁰

Již v polovině devadesátých let byl přijat nový zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Tento právní předpis měl za úkol zejména více regulovat držení a nakládání se zbraněmi, což dokládá i důvodová zpráva k zákonu, ve které se píše: „*Hlavním záporem současného stavu je neexistence zákonem stanovených konkrétních podmínek, které musí splňovat zájemce o zbrojní průkaz, což způsobuje, že ve správním řízení se projevuje řada aplikačních problémů. Jde především o podmínky občanské bezúhonnosti, spolehlivosti, zdravotní a psychické způsobilosti a určité úrovně odborných znalostí. Tato nově zaváděná kritéria by měla umožnit vyloučení z okruhu zájemců zejména osoby, které spáchaly závažnou trestnou činnost, dále osoby, jejichž zdravotní stav, i po psychické stránce, je nevyhovující a taktéž osoby, které nejsou schopné zvládnout stanovené požadavky na teoretické i praktické znalosti nezbytné pro odborné a bezpečné zacházení se zbraní. Uvedená kritéria by měla znemožnit na straně jedné vydávání oprávnění k držení a nošení střelných zbraní osobám, které mohou být potencionálními nositeli nebezpečí ze zneužití zbraně k úmyslné trestné činnosti anebo nebezpečí pro osobu samotnou či nezúčastněnou, což se může projevit nakonec i spácháním nedbalostního trestného činu, při kterém nelze vyloučit ani nejtěžší následky. Na druhé straně by měla takto stanovená pravidla umožnit průhlednou kontrolu rozhodovacího řízení správního orgánu, a tím v maximální míře vyloučit neodůvodněná rozhodnutí vyslovená v prvním stupni správního řízení.*“²¹

Ačkoliv výše citovaný zákon především zpřísnil úpravu držení a užívání zbraní a střeliva v České republice, zavedl taktéž několik institutů, které ve zbraňovém právu zůstávají dodnes. V § 29 výše zmíněného zákona se například zbrojní průkazy začaly rozlišovat podle rozsahu oprávnění a účelu užívání do celkem 8 skupin (A až H). Velmi výraznou změnou se stal § 97, který zavedl možný zánik trestnosti nedovoleného ozbrojování: „*Trestnost nedovoleného ozbrojování zaniká u osoby, která přechovává bez povolení zbraň podléhající registraci, jestliže tuto zbraň ve lhůtě deseti měsíců od účinnosti tohoto zákona dobrovolně předá do úschovy okresnímu ředitelství policie.*“ Autoři publikace „Zbraně a střelivo“ si přitom

²⁰ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 47 – 48.

²¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 288/1995 Sb., obecná část.

všímají, že tyto tzv. zbraňové amnestie se periodicky opakují při větších novelizacích zákona.²² Naposledy tomu tak bylo v roce 2021.²³

Nová právní úprava nicméně musela být revidována z důvodu započetí přístupových jednání do Evropské unie, a proto bylo nutné, aby odpovídala právním předpisům EU. Vláda Miloše Zemana na základě těchto okolností v roce 1999 předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se podstatně měnil tehdejší zákon o střelných zbraních a střelivu.²⁴ Tento návrh se však vzhledem k daleko přísnějšímu znění nedočkal příznivé odezvy z řad poslanců. Tehdejší místopředseda Poslanecké sněmovny Ivan Langer na 13. schůzi PSP konané dne 21. 5. 1999 návrh předmětného zákona komentoval např. takto: „*Také já jsem toho názoru, že se v tomto zákoně touto novelou chová Česká republika, Ministerstvo vnitra a vláda, která tento návrh předkládá, papežštěji než papež, že míra regulace, která je obsažena v této novele zákona, je větší, než je skutečně potřebná míra regulace držení a vlastnictví střelných zbraní, o které nikdo jako o podstatě nepochybuje.*“²⁵

Na předmětné schůzi vystupovalo několik řečníků, kteří de facto opakovali stále stejné argumenty, na což upozornil i poslanec Dalibor Matulka: „*Dosavadní průběh rozpravy – nemluvím teď o předřečníkovi, protože ten se poněkud lišil – je zatím takový, že vystupuje jeden poslanec za druhým a říkají všichni to samé. V pátek dopoledne mám prosbu pro další přihlášené do rozpravy, kdybyste se mohli pokusit tuto skutečnost zohlednit a zvážit, zda je skutečně nezbytné, abyste říkali jinými slovy úplně totéž. Rozprava je od slova rozprávěti, a ne kumulovati stejné věci na jednu hromadu. Děkuji.*“ Poslancům nejvíce vadilo, že by se držení zbraně přeměnilo z nárokového systému na systém povolovací. Poslanci striktně odmítali, aby policisté zkoumali, zda žadatel věrohodně doložil, že by mohl být ohrožen útokem na své zdraví, život nebo majetek.²⁶ Vládní návrh zákona tak dopadnul fiaskem, když byl zamítnut již v prvním čtení hlasy 110 poslanců proti 56.²⁷

²² BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 48.

²³ VAŇOUS, Petr. *Zbraňová amnestie končí. Lidé odevzdali i tank či houfnici* [online]. denik.cz, 29. července 2021 [cit. 17. prosince 2022]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/zbrane-zbranova-amnestie-police-konec.html

²⁴ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Tisk č. 198/0*. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=198&ct1=0>

²⁵ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Stenoprotokol z 13. schůze ze dne 21. května 1999* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1998ps/stenprot/013schuz/s013286.htm>.

²⁶ Ibid.

²⁷ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002, 13. schůze. *Hlasování poř. č. 169 ze dne 21. května 1999* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=14014>.

Ačkoliv původní vládní návrh zákona přijat nebyl, pokud Česká republika chtěla být členem EU, musela rekodifikace zbraňového práva přijít. Stalo se tak v roce 2001, kdy vláda předložila návrh zcela nového zákona.²⁸ Tento návrh zákona již splňoval očekávání zákonodárců, když byl následně přijat jako zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních).²⁹

Zákon o zbraních z roku 2002 je platný a účinný až do dnešního dne. V roce 2014 proběhla významná novela tohoto zákona, která zavedla tzv. centrální registr zbraní (CRZ). Záměrem tohoto projektu bylo zejména přispět ke zlepšení bezpečnostní situace na území České republiky a usnadnit plnění úkolů, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodně-právních dokumentů.³⁰ Hlavním nástrojem CRZ je sledování životního cyklu zbraně, střeliva nebo munice. Tyto „*se do systému CRZ vkládají vždy ihned po jejich výrobě, dovozu nebo po jejich převzetí od subjektu, na který se zákon o zbraních nevztahuje (např. Armáda České republiky), subjektem, na který se zákon o zbraních vztahuje (např. podnikatel v oboru zbraní a střeliva). V průběhu životních cyklů se v systému CRZ vyznačují všechny důležité změny (změny vlastníka, opravy zbraní, spotřeby střeliva,...). Životní cykly zbraní, střeliva nebo munice končí jejich zničením, vývozem mimo území České republiky nebo předáním subjektu, na který se zákon o zbraních nevztahuje.*“³¹

Další podstatnou novelou se stal zákon č. 229/2016 Sb., který pro nakládání s municí vyčlenil samostatnou hlavu, přijal pravidla pro nakládání s vojenskou municí nebo novelizoval instituty zadržení zbraně, střeliva nebo dokladu (§ 56) a zajištění zbraně, střeliva nebo dokladu (§ 57). Poslední významná novela zákona o zbraních proběhla na základě zákona č. 13/2021 Sb. v souvislosti s přijetím nové evropské směrnice o zbraních.³²

²⁸ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Tisk č. 1071*. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=1071>.

²⁹ Srov. podkapitola 2.3

³⁰ *Historie vzniku projektu CRZ* [online]. policie.cz [cit. 20. prosince 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/historie-vzniku-projektu-crz.aspx>.

³¹ PRCHAL, Milan. *Úvodní slovo ředitele služby pro zbraně a bezpečnostní materiál PP ČR* [online]. policie.cz, 1. června 2021 [cit. 20. prosince 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uvodni-slovo-reditele-sluzby-pro-zbrane-a-bezpecnostni-material-pp-cr.aspx>.

³² Srov. podkapitola 2.1

2 Aktuální stav zbraňového práva

2.1 Evropská úprava

Jelikož je Česká republika členským státem Evropské unie, její právní řád je vázaný předpisy této entity. Úpravu držení a nakládání se zbraněmi pak lze zařadit mezi tzv. sdílenou politiku, která je upravena v čl. 4 odst. 2 písm. a) SFEU.³³ Projevem tohoto ustanovení a zcela klíčovým právním pramenem pro úpravu zbrojního práva EU je směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 o kontrole nabývání a držení zbraní. Tato směrnice byla přijata 24. 3. 2021 a kodifikovala tak znění původní směrnice zbraňového práva – směrnici Rady 91/477/EHS spolu se směrnicemi Evropského parlamentu a Rady 2008/51/ES a 2017/853.³⁴ Pro pochopení právní úpravy zbraní v rámci EU a s tím souvisejících motivů českého zákonodárce zavést nové právo bránit se se zbraní je třeba nejprve zmínit stručný vývoj zbraňového práva na úrovni EU.

První směrnicí, která komplexněji, avšak podstatně stručněji než dnes, upravovala podmínky týkající se nabývání a držení zbraní, byla výše zmíněná směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. Tato směrnice byla přijata v roce 1991 v reakci na vznik vnitřního trhu, který vedl k volnému pohybu zboží, kapitálu, osob a služeb.³⁵

³³ „Sdílená pravomoc Unie a členských států se uplatňuje v těchto hlavních oblastech:

a) vnitřní trh, (...)“

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 ze dne 24. března 2021. Úř. věst. L 115, 6. dubna 2021, s. 1 a násl.

³⁵ Z preambule směrnice: „(...) vzhledem k tomu, že článek 8a Smlouvy stanoví, že vnitřní trh má být vytvořen nejpozději do 31. prosince 1992; že vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smlouvy;

vzhledem k tomu, že na svém zasedání ve Fontainebleau ve dnech 25. a 26. června 1984 si Evropská rada výslovně stanovila za cíl zrušení všech policejních a celních formalit na vnitřních hranicích Společenství;

vzhledem k tomu, že úplné zrušení kontrol a formalit na vnitřních hranicích Společenství předpokládá splnění určitých základních podmínek; že Komise ve své "Bílé knize – Dotvoření vnitřního trhu" uvedla, že zrušení kontrol bezpečnosti přepravovaných předmětů a osob mimo jiné předpokládá sblížení právních předpisů o zbraních;

vzhledem k tomu, že zrušení kontrol držení zbraní na vnitřních hranicích Společenství vyžaduje přijetí účinné úpravy, která umožní uvnitř členských států kontrolu nabývání a držení střelných zbraní a kontrolu jejich přepravy do jiného členského státu; že tudíž systematické kontroly na vnitřních hranicích Společenství musí být zrušeny;

vzhledem k tomu, že tato úprava, pokud bude zahrnuta do částečně harmonizovaných právních předpisů, povede mezi členskými státy ke vzniku větší vzájemné důvěry v oblasti ochrany bezpečnosti osob; že je za tím účelem vhodné určit kategorie střelných zbraní, jejichž nabývání a držení fyzickými osobami bude zakázáno nebo bude podléhat povolení či ohlášení;

vzhledem k tomu, že přechod z jednoho členského státu do druhého se zbraní by v zásadě měl být zakázán, pokud není dodržen postup, který členským státům umožňuje zjistit, že na jejich území je dovezena střelná zbraň;

vzhledem k tomu, že pro oblast lovu a sportovní střelby však musí být přijata pružnější pravidla, aby nebyl narušen více než je nezbytné volný pohyb osob;

vzhledem k tomu, že tato směrnice se nedotýká práva členských států přijmout opatření k zamezení nedovoleného obchodu se zbraněmi (...)“

Směrnice 91/477/EHS nebyla nijak výrazně obsáhlá, neboť zahrnovala pouze 19 článků a 2 přílohy. Směrnice zejména rozdělila zbraně do čtyř kategorií – kategorie A (zakázané střelné zbraně), B (střelné zbraně podléhající povolení), C (střelné zbraně podléhající ohlášení) a D (jiné střelné zbraně). Spolu s tím směrnice dále přijala:

- základní kritéria, na základě kterých mohlo být vydáno povolení k držení zbraně B;
- způsob ohlášení zbraní kategorie C;
- povinnost podnikatelů v oboru zbraní vést evidenci nebo
- úpravu přepravy zbraní mezi členskými státy.

Novelizace směrnice z roku 1991 nastala následně směrnicí 2008/51/ES. Nutnost změny úpravy vyvstala z důvodu přistoupení Evropské unie k Protokolu proti nedovolené výrobě střelných zbraní, jejich součástí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi doplňujícímu Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.³⁶ Novelizací směrnice byla např. uložena povinnost členským státům zřídit elektronické registry zbraní nebo postihovat nedovolené obchodování se zbraněmi.³⁷

Významná změna na úrovni práva Evropské unie v oblasti držení a nakládání se zbraněmi nastala v roce 2017, kdy byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853. Z preambule směrnice se dozvíme, že: „*Některé aspekty směrnice 91/477/EHS je třeba přiměřeným způsobem dále zlepšit s cílem zamezit zneužívání palných zbraní pro trestnou činnost a s ohledem na nedávné teroristické činy. V této souvislosti vyzvala Komise ve svém sdělení ze dne 28. dubna 2015 o Evropském programu pro bezpečnost k revizi uvedené směrnice a ke společnému přístupu ke znehodnocování palných zbraní, aby se zabránilo uschopnění znehodnocených palných zbraní ke střelbě a jejich využití pachateli trestné činnosti.*“³⁸ Hlavním důvodem revize zbraňové směrnice tak byla reakce na teroristické útoky, které se

³⁶ Z preambule směrnice: „(2) V souladu s rozhodnutím Rady 2001/748/ES ze dne 16. října 2001 o podpisu jménem Evropského společenství Protokolu o nedovolené výrobě a distribuci střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva, připojeného k Úmluvě Organizace spojených národů o boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu (4), Komise uvedený protokol (dále jen „protokol“) podepsala jménem Společenství dne 16. ledna 2002.

(3) Přistoupení Společenství k protokolu vyžaduje změny některých ustanovení směrnice 91/477/EHS. Je totiž třeba zajistit jednotné, účinné a rychlé uplatňování mezinárodních závazků, které mají na uvedenou směrnici dopad. Dále je nutné využít příležitosti, kterou tato revize poskytuje ke zlepšení uvedené směrnice, aby se tak vyřešily některé problémy, zejména ty, které byly zjištěny ve zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 15. prosince 2000 o provádění směrnice 91/477/EHS.“

³⁷ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 58.

³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. Úř. věst. L 137, 24. května 2017, s. 22 a násl.

udály v roce 2015 v Evropě. Faktem ovšem je, že tyto teroristické útoky byly spáchány nelegálně drženými zbraněmi, proti nimž směrnice nesměruje.^{39; 40}

Jak již lze očekávat, směrnice 2017/853 významnou měrou zpřísnila právní úpravu umožňující držení zbraní a nakládání s nimi. Předně se jednalo o přeřazení některých zbraní z kategorie B (palné zbraně, které podléhají povolení) do kategorie A (zakázané palné zbraně). Do druhé jmenované kategorie se přesouvaly zejména zbraně, se kterými lze za velmi krátký časový úsek vypálit mnoho nábojů. Nová směrnice dále zavedla požadavek zkoumání zdravotní způsobilosti držitele zbraní, vícero omezila možnosti udělení výjimky na zakázané zbraně nebo zpřísnila podmínky pro vydání povolení k držení zbraně kategorie B. Takové povolení je navíc od přijetí směrnice 2017/853 nutné minimálně jednou za pět let přezkoumat. V neposlední řadě směrnice poskytla Komisi EU pravomoc přijmout prováděcí akty, a to dokonce na dobu neurčitou.⁴¹

Jak již bylo zmíněno výše, poslední zbraňovou směrnicí, a sice směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 ze dne 24. 3. 2021 se pak kodifikovalo znění všech provedených změn.⁴²

2.2 Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie

Pro pochopení kontextu přijetí novely čl. 6 odst. 4 LZPS je nutné zmínit i žalobu České republiky na neplatnost ze dne 9. 8. 2017, kterou se ČR domáhala zrušení směrnice 2017/853 dle čl. 263 SFEU. Českou republiku podporovaly jako vedlejší účastníci řízení další dva členské státy EU, a sice Maďarsko a Polská republika.⁴³

Žaloba České republiky stála celkově na 4 bodech, a to:

- 1) na porušení zásady svěření pravomocí,
- 2) na porušení zásady proporcionality,
- 3) na porušení zásad právní jistoty a ochrany legitimního očekávání a
- 4) na porušení zásady zákazu diskriminace.

³⁹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 58.

⁴⁰ BAJEKAL, Naina, WALT, Vivienne. *How Europe's Terrorists Get Their Guns* [online]. time.com [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://time.com/how-europes-terrorists-get-their-guns/>.

⁴¹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 59.

⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 ze dne 24. března 2021. Úř. věst. L 115, 6. dubna 2021, s. 1 a násl.

⁴³ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. prosince 2019, Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-482/17 (v el. sb. rozh.).

V případě prvního žalobního důvodu ČR argumentovala tím, že zatímco směrnice 91/477 sledovala cíl harmonizace národních pravidel pro nabývání a držení palných zbraní za účelem odstranění překážek na vnitřním trhu, v případě směrnice 2017/853 tomu tak nebylo, neboť dle argumentace ČR její hlavní účel spočíval pouze v zajištění vyšší úrovně veřejné bezpečnosti v souvislosti s hrozbami terorismu a jiné trestné činnosti. Česká republika tedy namítala, že článek 114 SFEU,⁴⁴ na jehož základě byla napadená směrnice přijata, nemůže představovat dostatečný právní základ pro přijetí napadené směrnice.⁴⁵

ČR dále namítala nemožnost přijetí zákazu držení některých samonabíjecích palných zbraní a jejich zásobovacích ústrojí, jelikož podle čl. 84 SFEU je harmonizace v oblasti předcházení trestné činnosti a terorismu vyloučena. Přijetím směrnice byla tedy dle názoru ČR porušena zásada svěřené pravomoci dle čl. 5 odst. 2 SEU.

SDEU nicméně této argumentaci nepřisvědčil. Jak totiž v odůvodnění rozsudku uvedl – i když napadená směrnice již odstranila všechny překážky obchodu, nemůže být normotvůrce EU zbaven možnosti přizpůsobení tohoto aktu jakékoli změně okolností vzhledem ke svému úkolu dbát na ochranu obecných zájmů uznaných v primárním právu EU. Soudní dvůr EU deklaroval, že mezi tyto obecné zájmy patří i boj proti mezinárodnímu terorismu a závažné trestné činnosti a zachování veřejné bezpečnosti.

Soudní dvůr dále v rozhodnutí vyslovil názor, že cílem „zbraňové“ směrnice je zajistit sblížení právních předpisů členských států v oblasti volného pohybu palných zbraní pro civilní použití. Harmonizace předpisů týkajících se bezpečnosti zboží je přitom dle názoru Soudního dvora jedním ze zásadních faktorů pro zajištění řádného fungování vnitřního trhu, jelikož odlišné právní úpravy v této oblasti mohou vytvářet překážky obchodu. Soudní dvůr v odůvodnění svého rozsudku k prvnímu žalobnímu důvodu taktéž vyslovil nezbytnost bezpečnostní regulace nabývání a držení tohoto druhu zboží, jelikož je SDEU toho názoru, že palné zbraně jsou nebezpečné nejen pro samotné uživatele, nýbrž i pro širší veřejnost.

⁴⁴ Čl. 114 odst. 1 SFEU: „Není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 26 následující ustanovení. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.“

⁴⁵ „Podle České republiky totiž z judikatury Soudního dvora vyplývá, že sblížení právních předpisů členských států ve vztahu k volnému pohybu zboží musí být hlavním cílem unijní právní úpravy přijímané na základě tohoto článku a případné ostatní cíle musí být toliko vedlejší. Zákaz držení některých samonabíjecích palných zbraní a jejich zásobovacích ústrojí, který představuje hlavní novinku napadené směrnice, přitom podle ní nemá žádnou spojitost s dílčími nedostatky ve fungování vnitřního trhu, které identifikovala Komise.“ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. prosince 2019, Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-482/17 (v el. sb. rozh.).

Druhým žalobním důvodem Česká republika namítala porušení zásady proporcionality. ČR poukazovala na to, že unijní normotvůrce přijal napadenou směrnici, i když nedisponoval dostatkem informací o možných dopadech přijímaných opatření, v důsledku čehož nedošlo k řádnému posouzení dopadů navrhované právní úpravy. Česká republika mimo jiné vyjádřila pochybnost o způsobilosti úpravy dosáhnout stanoveného cíle (tj. zamezit zneužívání palných zbraní), neboť v ČR byl zbraní nově spadající do kategorie A (zakázané palné zbraně) spáchán za předchozích 10 let pouze jediný trestný čin, přičemž šlo o trestný čin nedbalostní.

Soudní dvůr nepřiměřenost napadené směrnice odmítl odkazem na studie, ze kterých vyplývá, *„že lze doložit vzájemnou souvislost mezi počtem palných zbraní držených v určitém státě a mírou zločinnosti páchané s použitím takových zbraní, že zavedení regulace omezující přístup k palným zbraním může mít výrazný dopad na snížení počtu spáchaných zločinů i počtu úmrtí způsobených palnými zbraněmi, že téměř všechny palné zbraně použité při masových střelbách v Evropě byly drženy legálně a že těmito zbraněmi byly samonabíjecí palné zbraně, samonabíjecí palné zbraně, znehodnocené palné zbraně následně uschopněné ke střelbě či palné zbraně složené z částí různých zbraní.“* SDEU mimo jiné taktéž uvedl, že ve znění napadené směrnice jsou obsaženy četné výjimky ze zakázaných palných zbraní, které zmírňují efekt zákazu pro velký počet potencionálních držitelů a nabyvatelů, přičemž tyto výjimky zaručují přiměřenost stanoveného zákazu.

Třetí žalobní důvod se zaměřil na to, že určitá ustanovení napadené směrnice nevyhovují požadavkům jasnosti, porušují princip právní jistoty a legitimního očekávání. Podle argumentů ČR např. ustanovení týkající se určitých zbraní zařazených do kategorie A nebyla dostatečně určitá. Soudní dvůr však odmítl i tyto námitky jako neoopodstatněné a neshledal na přijaté směrnici v tomto ohledu nic závadného.

Konečně poslední žalobní důvod – porušení zásady zákazu diskriminace – se týkal udělené výjimky obsažené v čl. 6 odst 6, druhý pododstavec směrnice 91/477/EHS, ve znění napadené směrnice.⁴⁶ Podle názoru České republiky byla tato výjimka šita na míru Švýcarské konfederaci (směrnice rozvíjela schengenský *acquis*, kterého je Švýcarsko součástí) a toto

⁴⁶ „Členské státy, které mají vojenský systém založený na branné povinnosti a které po dobu posledních 50 let uplatňovaly systém převodu vojenských palných zbraní osobám opouštějícím vojsko poté, co vykonaly vojenskou službu, mohou těmto osobám jakožto sportovním střelcům, pokud jde o palné zbraně zařazené do kategorie A bodu 6, udělit povolení k tomu, aby si ponechaly jednu palnou zbraň, kterou používaly během povinné vojenské služby. Odpovědný orgán veřejné moci přemění tyto palné zbraně na samonabíjecí palné zbraně a pravidelně kontroluje, že osoby používající tyto palné zbraně nepředstavují riziko pro veřejnou bezpečnost. Použijí se ustanovení prvního pododstavce písm. a), b) a c).“

odlišné zacházení nebylo jakkoli zdůvodněno s ohledem na cíle napadené směrnice. SDEU sice uznal, že jediným státem, který splňuje podmínky pro využití výjimky stanovené v citovaném ustanovení, je Švýcarská konfederace, avšak dle názoru Soudního dvora je zapotřebí, aby se Švýcarsko na straně jedné a členské státy na straně druhé nacházely ve vztahu k předmětu výjimky ve srovnatelné situaci.

Soudní dvůr k tomuto výslovně uvedl: „*Jak přitom uvedla generální advokátka v bodech 139 a 140 svého stanoviska, podmínka týkající se vojenského systému založeného na branné povinnosti, v jehož rámci se po dobu posledních 50 let uplatňoval systém převodu vojenských palných zbraní osobám opouštějícím vojsko, bere ohled na kulturu a tradice Švýcarské konfederace a na skutečnost, že vzhledem k těmto tradicím má uvedený stát zkušenosti a prokazatelnou schopnost dohledávat a monitorovat dotčené osoby i zbraně, na základě čehož lze předpokládat, že cílů veřejné bezpečnosti, které napadená směrnice sleduje, bude dosaženo i přes tuto výjimku.*

Vzhledem k tomu, že nelze předpokládat, že by tomu tak bylo v případě států, které nemají ani tradici systému převodu vojenských palných zbraní, a tudíž ani zkušenosti a prokazatelnou schopnost dohledávat a monitorovat dotčené osoby a zbraně, je třeba mít za to, že v situaci srovnatelné se situací Švýcarské konfederace se nacházejí pouze ty státy, kde takový systém existuje také po dlouhou dobu. Spis předložený Soudnímu dvoru přitom v tomto ohledu neobsahuje žádné údaje, a tudíž ani nic, co by mohlo prokázat diskriminaci na úkor členských států Unie a ESVO.“

Soudní dvůr tak v plném rozsahu žalobu na neplatnost zamítl, což se u některých českých spolků, jejichž zájmem je mimo jiné prosazování zájmů držitelů zbraní, setkalo s jistou mírou nevole.⁴⁷

2.3 Národní úprava

Jak již bylo zmíněno v první kapitole této diplomové práce, jež se věnuje vývoji zbraňového práva na území dnešní České republiky, stěžejním právním předpisem upravujícím palné zbraně je aktuálně zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. Tento zákon obsahuje 7 hlav (úvodní ustanovení, zbraně a střelivo, munice a pyrotechnický výzkum,

⁴⁷ Např. STRAKA, Bohumil, WAIC, Vlastimil. *Vyjádření k zamítnutí žaloby proti zbraňové směrnici* [online]. cmmj.cz, 3. prosince 2019 [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/k-zamitnuti-zaloby-proti-zbranove-smernici/>; SMETÁNKA, Jakub. *Zachovejte paniku aneb adventní úvaha o rozsudku ESD* [online]. gunlex.cz, 7. prosince 2019 [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3589-zachovejte-paniku-aneb-adventni-uvaha-o-rozsudku-esd>.

informační systémy a státní správa, přestupky, ustanovení společná a ustanovení přechodná), které dohromady čítají 83 ustanovení (předmětný zákon celkově zahrnuje 87 paragrafů, neboť byly tímto zákonem přijaty i změny jiných zákonů). Zákon taktéž obsahuje 3 přílohy, které upravují: vymezení zbraní a střeliva; druhy a skupiny munice a technicko-organizační požadavky na střelnice.

Je důležité si uvědomit, že zákon o zbraních se dle svého § 2 odst. 1 vztahuje pouze na zbraně střelné, které jsou uvedené v kategoriích zbraní tohoto zákona (§ 4 až § 7).⁴⁸ Zákon o zbraních se tedy nevztahuje na tzv. chladné zbraně (např. nože, meče, obušky apod.).⁴⁹ Předmětný právní předpis má tedy velice odlišné vymezení zbraně oproti definici uvedené v trestním zákoníku. Podle tohoto trestněprávního předpisu se obecně zbraní rozumí „*cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším*.“⁵⁰ Zbraní dle judikatury může být nejen střelná zbraň, ale taky např. nůž, motorové vozidlo (NS 3 Tdo 1312/2012), mobilní telefon (NS 3 Tdo 553/2006) nebo třeba i pouhá replika skutečné zbraně, pokud je použita způsobem, při kterém se poškozený mohl důvodně domnívat, že hrozba zbraní je reálná (NS 5 Tdo 792/2003). Při aplikaci a výkladu norem obsažených v trestním zákoníku je však podstatné mít na paměti, že pojem zbraň užitý v textu TZ nelze vždy zaměňovat za definici uvedenou v § 118 TZ. Ščerba např. upozorňuje, že institut oprávněného použití zbraně⁵¹ má na mysli pouze zbraň střelnou. Stejně tak nelze aplikovat širší smysl zbraně v případě trestného činu nedovoleného ozbrojování dle § 279 TZ.⁵²

Odborná literatura se pak shoduje na tom, že v novelizovaném čl. 6 odst. 4 LZPS je zbraň třeba vykládat v širším smyslu.^{53; 54} Pojem zbraň je nicméně v ústavním pořádku zakotven poprvé, přičemž je třeba ho považovat za autonomní ústavní pojem, který je zcela nezávislý na podústavních normách.⁵⁵ K širšímu pojetí se ostatně vyjadřuje i důvodová zpráva

⁴⁸ § 2 odst. 1 zák. č. 119/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů: „Zbraní se pro účely tohoto zákona rozumí střelná zbraň uvedená v kategoriích zbraní. Druhy zbraní a střeliva jsou vymezeny v příloze č. 1 k tomuto zákonu.“

⁴⁹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 65.

⁵⁰ § 118 TZ

⁵¹ § 32 TZ: „Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.“

⁵² FRYŠTÁK, Marek. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2020, s. 1140.

⁵³ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

⁵⁴ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 208.

⁵⁵ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

k novele LZPS: „*Předkládaný návrh zmiňuje použití zbraně jen jako možnou alternativu v rámci práva na obranu. Přitom odkazuje na podmínky stanovené zákonem. Zbraní může být vše, čím lze učinit zásah vůči lidskému tělu důraznější. Může to být chladná zbraň (nůž, sekera), jejichž držení zpravidla zákona neomezuje, anebo střelná zbraň, které jsou právem přísně regulovány. Na těchto zákonných podmínkách regulace návrh ústavního zákona nic nemění, protože jeho primárním cílem je ústavní zakotvení práva na obranu, nikoliv zbraňová regulace.*“⁵⁶

Zákon o zbraních nám pak rozděluje zbraně do 6 kategorií. Jde o kategorii A, A-I, B, C, C-I a D. Do prvních dvou kategorií (A, A-I) jsou zařazeny zakázané zbraně a střelivo.⁵⁷ Režim těchto zbraní se liší v podmínkách pro udělení výjimky dle § 9 a § 11a zákona o zbraních.⁵⁸ Kategorii B tvoří zbraně podléhající povolení, zbraně kategorie C a C-I vyžadují pouze ohlášení.⁵⁹ Rozdíl právní úpravy pro kategorii C a C-I spočívá v tom, že zbraně zařazené do kategorie C-I nepodléhají povinnosti registrace. Konečně zbraně kategorie D nepodléhají ani povinnosti registrace, ani povinnosti ohlášení.⁶⁰ Právní úprava nabývání a užívání zbraní, které nejsou zařazeny do žádné z kategorií zbraní dle zákona o zbraních, se pak řídí jinými zákony (občanský zákoník, trestní zákoník, shromažďovací zákon apod.).⁶¹

Z hlediska působnosti lze konstatovat, že zákon o zbraních obecně dopadá na kohokoliv, kdo nakládá se střelnou zbraní na území ČR. Přesto zákon počítá i s určitými výjimkami. Mezi tyto výjimky se řadí ty subjekty, u kterých zákon předpokládá řádné zabezpečení zbraní, jejich evidenci a užívání.⁶² Zákon o zbraních se tedy mimo jiné nevztahuje na zbraně, střelivo a munici, které jsou nabývány a drženy ozbrojenými silami České republiky, dále se nevztahuje na ty, které jsou určeny k ověřování Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva nebo

⁵⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 295/2021 Sb., obecná část.

⁵⁷ Do kategorie A spadají např. samočinné zbraně či střelná nástrahová zařízení. V kategorii A-I zase najdeme např. zbraně samočinné, u nichž došlo k úpravě na samonabíjecí palné zbraně.

⁵⁸ Výjimku uděluje Policie ČR, která tak může učinit např. za účelem sběratelské a muzejní činnosti.

⁵⁹ Do kategorie B jsou zařazeny např. zbraně krátké opakovací nebo samonabíjecí zbraně, kategorie C např. zbraně jednoranové nebo víceranové zbraně pro střelivo s okrajovým zápalem, jejichž celková délka se rovná nebo je větší než 280 mm a v kategorii C-I se nachází např. elektrický zneschopňující prostředek založený na principu střelné zbraně (taser).

⁶⁰ Zbraněmi nepodléhající ohlášení ani registraci jsou např. paintballové zbraně, historické zbraně či neaktivní zbraně a střelivo.

⁶¹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 65.

⁶² Ibid.

i na zbraně, které jsou kulturními památkami, součástí souboru prohlášeného za kulturní památku nebo sbírkovými předměty, přičemž jsou ve vlastnictví státu, krajů nebo obcí.⁶³

Základním institutem zákona o zbraních je zbrojní průkaz, jenž tento zákon definuje ve svém § 16 jako dokument, který fyzickou osobu opravňuje k nabývání a držení zbraně nebo střeliva.⁶⁴ Průkazu zákonodárce udělil formu veřejné listiny, tudíž se na něj vztahuje zvláštní ochrana proti padělání nebo podstatnému pozměnění (§ 348 TZ). Zbrojní průkaz se standardně vydává na dobu platnosti 10 let, avšak je možné na základě zdravotního posudku vydat průkaz s platností kratší doby. Zbrojní průkazy se pak dělí do 5 skupin, a to z hlediska účelu užívání zbraně:

- A. ke sběratelským účelům,
- B. ke sportovním účelům,
- C. k loveckým účelům,
- D. k výkonu zaměstnání nebo povolání a
- E. k ochrana života, zdraví nebo majetku.⁶⁵

Počet skupin na jednu osobu přitom není nijak limitován. Jedna a tatáž osoba v praxi tedy může vlastnit zbrojní průkaz všech skupin. Je nicméně zřejmé, že podmínky pro vydání průkazu k uvedeným skupinám se můžou lišit.⁶⁶ K vydání zbrojního průkazu se vede samostatné správní řízení na základě žádosti žadatele. Příslušným správním orgánem k tomuto řízení je krajské ředitelství policie příslušné podle místa trvalého pobytu žadatele, resp. místa hlášeného pobytu cizince.⁶⁷

Správní orgán je na základě žádosti povinen přezkoumat všechny podmínky vyžadované pro vydání zbrojního průkazu a v případě jejich splnění zbrojní průkaz vydat.⁶⁸ Jako první podmínka je stanoveno místo pobytu na území České republiky. Druhou podmínkou

⁶³ § 1 odst. 3 zákona o zbraních

⁶⁴ Jak již bylo v kapitole o historii zbraňového práva na území ČR zmíněno, institut zbrojního průkazu (v tehdejší době nazývaný zbrojním pasem) byl zaveden již císařským patentem č. 223/1852 ř. z.

⁶⁵ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 103.

⁶⁶ Např. § 19 zákona o zbraních stanoví různé minimální věkové hranice pro žadatele o zbrojní průkaz k jednotlivým skupinám.

⁶⁷ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 103.

⁶⁸ § 18 odst. 1 zákona o zbraních: „Příslušný útvar policie vydá zbrojní průkaz fyzické osobě, která splňuje tyto podmínky:

a) má místo pobytu na území České republiky, b) dosáhla předepsaného věku (§ 19), c) je způsobilá k právním úkonům, d) je zdravotně způsobilá (§ 20 a 20a), e) je odborně způsobilá (§ 21), f) je bezúhonná (§ 22) a g) je spolehlivá (§ 23).“

je pak minimální věk žadatele, který se liší v závislosti na několika okolnostech. Minimální věk je rozdílný nejen u jednotlivých skupin zbrojních průkazů, ale zákon o zbraních stanoví i speciální nižší věkové hranice pro určité žadatele.⁶⁹

Zákon o zbraních dále uvádí podmínku způsobilosti k právním úkonům, přičemž se jedná o plnou svéprávnost žadatele.⁷⁰ Další nezbytností je zdravotní způsobilost, která se dokládá posudkem registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecného lékařství s výjimkou žadatelů o zbrojní průkaz skupiny D, u kterých posuzuje zdravotní stav poskytovatel pracovnělékařských služeb.⁷¹ Konkrétní hodnotící kritéria pak stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 493/2002 Sb.⁷²

Podmínka, která klade největší nároky na žadatele, je odborná způsobilost. Ta se prokazuje složením odborné zkoušky před zkušebním komisařem. Zkouška má teoretickou a praktickou část a jejím smyslem je zjistit, zdali má žadatel dostatečně odborné znalosti o zbraních a o právní úpravě s nimi související a zdali ví, jak se zbraní odborně zacházet. Detaily zkoušek jsou pak stanoveny ve vyhlášce č. 221/2017 Sb. a v nařízení vlády č. 315/2011 Sb. Náročnosti jednotlivých zkoušek se přitom pro jednotlivé skupiny zbrojních průkazů mírně odlišují.^{73; 74}

Posledními dvěma požadavky na žadatele jsou bezúhonnost a spolehlivost. Za bezúhonného žadatele se považuje osoba, která nespáchala trestné činy uvedené v § 22 zákona o zbraních.⁷⁵ Spolehlivost žadatele je upravena v § 23 zákona o zbraních, jenž vymezuje důvody pro nespolehlivost žadatele.⁷⁶

⁶⁹ Např. § 19 odst. 4 zákona o zbraních: „Zbrojní průkaz skupiny C lze vydat žákovi střední školy nebo středního odborného učiliště staršímu 16 let, pokud v osnovách školy či učiliště je zahrnuta výuka myslivosti a jsou-li splněny ostatní podmínky pro jeho vydání.“

⁷⁰ Srov. POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. *Informace k „záznamu o využívání údajů v registru obyvatel“*, PCR99ETRpo42771356 [online]. 27. července 2022 [cit. 15. února. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/informace-k-zaznamu-o-vyuzivani-udaju-v-registru-obyvatel.aspx>.

⁷¹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 107.

⁷² Citovaná vyhláška ve svém § 2 odst. 2 stanoví, že nezbytným obsahem každé prohlídky je mimo jiné „komplexní fyzikální vyšetření, a to včetně orientačního vyšetření sluchu, zrakové ostrosti, barvocitu, zorného pole, rovnováhy, orientačního vyšetření neurologického a ortopedického“

⁷³ Tak např. minimální počet bodů k úspěšnému složení teoretické části zkoušky je v případě skupiny A 67 bodů, skupiny B a C 71 bodů a skupiny D a E 74 bodů.

⁷⁴ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s. 111-112.

⁷⁵ Dle § 22 odst. 1 písm. a) zákona o zbraních za bezúhonnou osobu nelze již nikdy považovat např. toho, kdo byl pravomocně uznán vinným trestným činem teroristického útoku, za který byl uložen výjimečný trest nebo trest odnětí svobody na více než 12 let.

⁷⁶ Podmínka spolehlivosti např. nebude dle § 23 odst. 1 písm. b) zákona o zbraních splněna v případě, kdy žadatel prokazatelně nadměrně požívá alkoholické nápoje nebo prokazatelně požívá návykové látky.

Dle § 24a zákona o zbraních je povinen příslušný útvar policie přezkoumat nejméně jednou za 5 let, zdali držitel zbrojního průkazu splňuje podmínku místa trvalého pobytu v České republice, způsobilosti k právním úkonům, bezúhonnosti a spolehlivosti. V případě, kdy uplyne doba platnosti zbrojního průkazu, je držitel zbrojního průkazu oprávněn podat žádost o nový zbrojní průkaz. Při vydání nového zbrojního průkazu se již nezkoumá odborná způsobilost, jelikož zákon předpokládá, že držitel zbrojního průkazu je odborně způsobilý po celou dobu držení zbrojního průkazu. Z tohoto důvodu taktéž zákon o zbraních neumožňuje odnětí zbrojního průkazu na základě ztráty odborné způsobilosti.⁷⁷ Odbornou zkoušku musí osoba skládat znovu pouze za situace, pokud přestane být držitelem zbrojního průkazu (z jakéhokoliv důvodu) a žádá o jeho vydání znovu.⁷⁸

Držitel zbrojního průkazu má díky tomuto dokumentu řadu oprávnění. Podle § 8 zákona o zbraních může zbraň nabývat do vlastnictví, držet ji a nosit. Držením zbraně rozumíme situaci, kdy má někdo „1. zbraň nebo střelivo uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitostí, 2. zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo.“⁷⁹

Nošením zbraně pak máme na mysli případ, kdy má osoba zbraň nebo střelivo u sebe, pokud se nejedná o držení zbraně.⁸⁰ Základním principem nošení jakékoli zbraně je zákaz viditelného nošení zbraně na veřejnosti nebo místě veřejnosti přístupném. Držitelé zbrojního průkazu skupiny E⁸¹ jsou dále omezeni tím, že mohou nosit maximálně 2 zbraně a nesmí nosit zbraň s instalovaným či integrovaným tlumičem jinde než na střelnici.⁸²

⁷⁷ Zákon o zbraních v § 27 stanoví důvody pro odnětí zbrojního průkazu (např. ztráta způsobilosti k právním úkonům, ztráta zdravotní způsobilosti, ztráta bezúhonnosti nebo spolehlivosti).

⁷⁸ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 111.

⁷⁹ § 2 odst. 2 písm. a), bod 1, 2 zákona o zbraních

⁸⁰ § 2 odst. 2 písm. b) zákona o zbraních

⁸¹ Z pohledu této diplomové práce jde o nejrelevantnější držitele zbraní (zbrojní průkaz E se vydává za účelem ochrany života, zdraví a majetku). K 20. 12. 2021 šlo o nejpočetnější skupinu – z celkového počtu 308 858 držitelů zbrojních průkazů jich 252 122 drželo zbrojní průkaz skupiny E. Viz odbor bezpečnostní politiky ministerstva vnitra České republiky. *Poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů*, č. j. MV-208861-2/OBP-2021 [online]. 20. prosince 2021 [cit. 15. února 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>.

⁸² BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 138-139.

2.4 Komparace se státy EU a USA

2.4.1 Ústavní zakotvení práva na zbraň

Pokud se nejprve podíváme na zbraňové právo z pohledu ústavní roviny, pak můžeme konstatovat, že ústavní právo na zbraň je velice ojedinělou záležitostí ve světě. Nejznámější podobou tohoto práva je zřejmě druhý dodatek Ústavy Spojených států amerických: „*A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed.*“

Další ústavní zakotvení tohoto práva najdeme u jižního souseda USA, Mexika, které v článku 10 své ústavní listiny stanoví: „*The inhabitants of the United Mexican States have the right to keep arms at home, for their protection and legitimate defense, with the exception of those prohibited by the Federal Law and those reserved for the exclusive use of the Army, Navy, Air Force and National Guard. Federal Law will state the cases, conditions, requirements and places where inhabitants can be authorized to carry weapons.*“⁸³ Ústavní právo držet zbraň je k nalezení i v další zemi na Americkém kontinentu, Guatemala, která ve své ústavě, čl. 38, toto právo formuluje následovně: „*The right to own [tenencia] weapons for personal use, not prohibited by the law, in the place of inhabitation, is recognized. There will not be an obligation to hand them over, except in cases ordered by a competent judge. The right to bear arms is recognized, [and is] regulated by the law.*“⁸⁴

Jak si všímá Nechvátalová a Bartoň v komentáři k LZPS, Ústava Paraguaye zakotvuje ve svém článku 15 právo na sebeobranu, nijak se ovšem nezmiňuje o užití zbraně v takovém případě.⁸⁵ Nutno také podotknout, že Bill of rights z roku 1689, který lze považovat za jeden z mnoha ústavních dokumentů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, ve svém textu zakotvil právo protestantů na držení zbraně za účelem sebeobrany v souladu se zákonem.⁸⁶ Současný zákon o zbraních, tzv. firearms act, z roku 1968 je však považován za jeden z nejprísnejších zbraňových zákonů, který umožňuje obyvatelům Spojeného království

⁸³ Anglický překlad Ústavy Mexika. *Mexico's Constitution of 1917 with Amendments through 2015* [online]. constitutionproject.org. Dostupné z: https://www.constitutionproject.org/constitution/Mexico_2015.pdf?lang=en.

⁸⁴ Anglický překlad Ústavy Guatemaly. *Guatemala's Constitution of 1985 with Amendments through 1993* [online]. constitutionproject.org. Dostupné z: https://www.constitutionproject.org/constitution/Guatemala_1993.pdf.

⁸⁵ „No one may take the law into their own hands or claim their rights with violence. However, the right to legitimate defense is guaranteed.“

⁸⁶ „(...) the subjects which are Protestants may have arms for their defence suitable to their conditions and as allowed by law, (...)“ *English Bill of Rights 1689* [online]. avalon.law.yale.edu. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/17th_century/england.asp.

vlastnit pouze některé typy brokovnic a opakovací pušky. Zákon dokonce zakazuje i některé typy chladných zbraní.⁸⁷

2.4.2 Spojené státy americké

Jak již bylo zmíněno, druhým dodatkem americké ústavy bylo zakotveno právo Američanů na držení a nošení zbraně. Právo na zbraň je tak v právním systému USA chráněno na té nejvyšší, tj. federální, úrovni, nicméně většina států Unie i tak zakotvuje toto právo ve svých ústavách.⁸⁸ Z verdiktu Nejvyššího soudu ve věci *Caetano v. Massachusetts* ze dne 21. 3. 2016 se pak podává, že pod druhý dodatek Ústavy Spojených států amerických spadají nejen zbraně střelné, avšak všechny nositelné zbraně a to i ty, které v době přijetí dodatku ještě neexistovaly.⁸⁹

Úprava nabývání, držení a nošení zbraní se v jednotlivých státech někdy výrazně liší, a to např. v otázce prověřenosti držitele zbraní, viditelného nošení zbraně, nárokovosti držení zbraně, výčtu zakázaných zbraní, maximálního objemu zásobníku nebo doktríně možnosti užití zbraně. Pokud si porovnáme Aljašku, která se umístila na prvním místě v Gun Friedly Index,⁹⁰ se státem Massachusetts, který naopak zaujal místo poslední v citovaném indexu, tak zjistíme, že na Aljašce není žádný limit pro kapacitu zásobníku, je zde možnost viditelného nošení zbraně, nijak se neprověřují kupující zbraní a platí doktrína stand your ground,⁹¹ tzn. že obránce nemá žádnou povinnost ustupovat útočníkovi.⁹² Oproti tomu v Massachusetts se prověřují kupující zbraní, k viditelnému nošení zbraně potřebuje držitel zbraně povolení, maximální kapacita zásobníku je 10 nábojů a platí zde tzv. castle doctrine, tzn. obránce nemá žádnou povinnost ustupovat útočníkovi za předpokladu, že se nachází ve svém obydlí.^{93; 94}

⁸⁷ ČTK. *Přehledně: Jak je v Evropě upraveno právo na držení zbraně?* [online]. ceska-justice.cz, 24. července 2021 [cit. 15. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/07/prehledne-jak-je-v-evrope-upraveno-pravo-na-drzeni-zbrane/>.

⁸⁸ Celkově jde o 44 států. Viz PROCON.ORG, *State Constitutional Right to Bear Arms* [online]. gun-control.procon.org, 21. února 2023 [cit. 2. 3. 2023]. Dostupné z: <https://gun-control.procon.org/state-constitutional-right-to-bear-arms-2/>.

⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ve věci *Caetano v. Massachusetts*, č. 14-10078, ze dne 21. března 2016 [online]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/14-10078>.

⁹⁰ Index byl sestaven na základě těchto parametrů: čekací doba mezi koupí a nabytím zbraně, požadavky na prověření nakupujícího, možnost viditelného nošení zbraně, doktrína možnosti užití zbraně, zákaz určitých druhů zbraní, zbraňová kultura.

⁹¹ AZ DEFENDERS. *The best states for responsible gun owners* [online]. az-defenders.com, 2. února 2022 [cit. 2. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.az-defenders.com/best-states-for-gun-owners/>.

⁹² BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 208.

⁹³ AZ DEFENDERS. *The best states for responsible gun owners* [online]. az-defenders.com, 2. února 2022 [cit. 2. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.az-defenders.com/best-states-for-gun-owners/>.

⁹⁴ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 208.

Dodatek č. 2 je nicméně ve Spojených státech amerických středem pozornosti, a to v souvislosti s nárůstem hromadných útoků spáchaných se zbraní. Pokud se podíváme na statistická data, tak ta ukazují, že v roce 2022 se v USA odehrálo 647 útoků se zbraní, při kterých zemřelo 4 a více lidí, kdežto v roce 2014 jich bylo pouze 273. Ze 13 nejvíce tragických útoků se zbraní (myšleno co do počtu obětí) v USA od roku 1991 se jich hned 7 událo v posledních 8 letech. Nabízí se tedy otázka, zda v zemi, ve které se nachází zhruba 120 zbraní na 100 obyvatel, nedojde ke zpřísnění či dokonce ke zrušení výše uvedeného dodatku.⁹⁵

2.4.3 Evropská unie

Na území Evropské unie nenajdeme kromě ČR stát, který by zakotvoval ústavní období práva na zbraň. Zbraňové právo se obecně mezi členskými státy EU velmi odlišuje, a to i navzdory směrnici 2021/555, která relativně podrobně řeší otázky nabývání a držení zbraní osobami v členských státech a má za cíl pravidla členských států EU harmonizovat. Je nicméně faktem, že směrnice stanovuje pouze minimální standardy právních úprav členských států a je tedy v plné diskreci těchto zemí svoji právní úpravu ještě zpřísnit.⁹⁶

Není pravidlem, aby právo na zbraň bylo v členských státech EU nárokové. Nárokové držení zbraně za splnění zákonných podmínek najdeme kromě ČR např. v Polsku, Francii, Slovensku, Itálii, Chorvatsku nebo Finsku. Vydání povolení k držení zbraně je pak zcela na uvážení správního orgánu např. v Německu, Španělsku nebo Švédsku.⁹⁷

Pokud se podíváme detailněji do sousedního Německa, které je považováno za jednu z nejvíce restriktivních zemí EU v oblasti zbraňového práva,⁹⁸ tak zjistíme, že zbraňové právo je zde upraveno zákonem o zbraních ze dne 11. 10. 2002 (Waffengesetz). Výraznou odlišnost oproti českému zákonu o zbraních najdeme hned v § 1 Waffengesetz, který stanoví, že zbraní se myslí nejen střelná zbraň, avšak také přenosné předměty, které svojí povahou mohou sloužit k vyloučení nebo snížení schopnosti lidí útočit nebo se bránit, zejména sečné a bodné zbraně

⁹⁵ Všechny statické údaje k nalezení na: BBC. *How many US mass shootings have there been in 2023?* [online]. bbc.com, 26. května 2023 [cit. 19. 6. 2023]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-41488081>.

⁹⁶ Článek 3 směrnice 2021/555 stanoví: „Členské státy mohou ve svých právních předpisech přijmout přísnější pravidla, než stanoví tato směrnice, s výhradou práv udělených osobám s bydlištěm ve členských státech podle čl. 17 odst. 2.“

⁹⁷ EUROSOP, ČTK. *V Evropě je právo na zbraň buď nárokové nebo na rozhodnutí úřadu* [online]. eurosop.cz, 14. července 2020 [cit. 5. 3. 2023]. Dostupné z: <https://eurosop.cz/2020/07/14/v-evrope-je-pravo-na-zbran-bud-narokove-nebo-na-rozhodnuti-uradu/>.

⁹⁸ NOACK, Rick. *Germany has some of the world's strictest gun laws, but illegal weapons remain a threat* [online]. washingtonpost.com, 23. června 2016 [cit. 5. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/07/23/germany-has-some-of-the-worlds-strictest-gun-laws-but-illegal-weapons-remain-a-threat/>.

a dále předměty, které jsou schopny znemožnit nebo omezit schopnost člověka bránit se či útočit a které jsou v zákoně vyjmenovány. Německý zákon o zbraních tak na rozdíl od českého zbraňového zákona nedopadá pouze na zbraně střelné.⁹⁹

Další odlišnost oproti českému zbraňovému zákonu najdeme např. u vydávání zbrojních průkazů. Podle německého Waffengesetz se totiž v Německu vydávají 2 druhy zbrojních průkazů – tzv. malý zbrojní průkaz (*Kleiner Waffenschein*), k jehož vydání stačí splnit podmínku věku, důvěryhodnosti a spolehlivosti, avšak opravňuje držitele k nabytí pouze některých méně nebezpečných zbraní (např. poplašná zbraň), a tzv. kartu vlastnictví zbraně (*Waffenbesitzkarte*), u níž se oproti malému zbrojnímu průkazu vyžaduje navíc splnění podmínky odbráně způsobilosti, zdravotní způsobilosti, uzavření pojištění odpovědnosti za škodu s minimálním limitem plnění 1.000.000 EUR a prokázání oprávněného zájmu na držení zbraně. Povinností držitele zbraně v Německu je taktéž uchovávat zbraň v certifikovaném trezoru a umožnit policii přístup do obydlí za účelem kontroly uložených zbraní.¹⁰⁰

Jak si lze všimnout, zbraňové právo v Německu je nastaveno daleko přísněji než v České republice. Spolková ministryně vnitra Nancy Faeser se nicméně v prosinci 2022 nechala po pokusu o státní převrat v Německu slyšet, že zbraňové zákony by se měly zpřísnit.¹⁰¹

⁹⁹ V paragrafu 1 odst. 2 anglické verzi německého Waffengesetz se píše:

„Weapons shall mean

1. guns or equivalent objects and

2. portable objects

a) which are by nature intended to remove or reduce humans` ability to attack or defend, in particular cutting weapons and thrust weapons;

b) which, due to their properties, method of operation or how they work, are able to remove or reduce humans` ability to attack or defend, even if not intended for that purpose, and are referred to in this Act.“ Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_waffg/.

¹⁰⁰ BRUNN, Miloslav. *Zbrojní zákony: Německo* [online]. gunlex.cz, 8. srpna 2019 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3513-zbrojni-zakony-nemecko>.

¹⁰¹ REUTERS. *Germany to tighten gun laws after suspected coup plot, interior minister says* [online]. reuters.com, 11. prosince 2022 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/germany-tighten-gun-laws-after-suspected-coup-plot-minister-2022-12-11/>.

3 Novela čl. 6 odst. 4 LZPS

3.1 Společenská situace před novelou

Abychom pochopili, proč zákonodárce cítil potřebu přijmout od roku 1993 teprve druhou novelu LZPS, je nutné zkoumat společenskou situaci před přijatou změnou, resp. situaci z pohledu civilního držení zbraní a souvisejících společenských nálad v České republice.

Od pádu komunistického režimu v Československu v roce 1989 dochází na území České republiky k nárůstu držení zbraní civilním obyvatelstvem. Zatímco největší přírůstek počtu držitelů zbrojních průkazů nastal v 90. letech, kdy bylo v roce 1990 evidováno 74.604 držitelů zbrojních průkazů a v roce 2000 již 303.904, počet zbraní od roku 1995 konstantně roste do současnosti (v roce 1995 bylo registrováno 500.339 zbraní, v roce 2021 již 959.950 zbraní).¹⁰²

Jak bylo zmíněno v kapitole věnující se historickému vývoji zbraňového práva na území České republiky, autoři Bartošek a Bačkovská spatřují jako důvody pro takový nárůst držitelů zbrojních průkazů a počtu zbraní ve společnosti v uplatňování zákona č. 147/1983 Sb. podle jeho skutečného textu, tradici střelectví na území České republiky, poměrně dobrou ekonomickou situaci v České republice (ve srovnání s ostatními zeměmi bývalého východního bloku) a opojení z nabyté svobody. Pro připomenutí je nutné dodat, že díky vývoji v 90. letech 20. století má Česká republika oproti ostatním státům Evropy atypické statistiky v tom smyslu, že v ČR jsou nejvíce drženy zbraně kategorie B a nikoliv kategorie C. Zbraně si totiž v ČR více pořizovali lidé, kteří se nevěnovali myslivecké či sportovní střelbě, a tudíž poptávali zbraně krátké, tzn. zejména samonabíjecí pistole.¹⁰³

V roce 2014 se téma regulace zbraní v rámci kampaně před volbami do Evropského parlamentu dostává do programu Občanské konzervativní strany a Věcí veřejných.¹⁰⁴ Tato politická uskupení nicméně dohromady získala pouze 0,68 % všech hlasů a je tak zřejmé,

¹⁰² GAWRON, Tomáš. *Zbraňové statistiky 2021: Pokračuje setrvalý nárůst držitelů i počtu zbraní, novela zákona neměla zásadní dopad* [online]. zbrojnice.com, 3. ledna 2022 [cit. 17. prosince 2022]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2022/01/03/zbranove-statistiky-2021-pokracuje-setrvaly-narust-drzitelu-i-poctu-zbrani-novela-zakona-nemela-zasadni-dopad/>.

¹⁰³ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 47.

¹⁰⁴ ČT24. *Politické spektrum: Občanská konzervativní strana, VV a Občané 2011* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 18. května 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1033802-politicke-spektrum-obcanska-konzervativni-strana-vv-a-obcane-2011>.

že voliče toto téma nijak zvlášť neoslovalo.¹⁰⁵ Pravým zlomem pro budoucí zbraňové regulace a taktéž pro přijetí novely LZPS lze dle mého soudu označit rok 2015. V lednu 2015 došlo k teroristickému útoku v redakci časopisu Charlie Hebdo, při kterém zemřelo 12 lidí.¹⁰⁶ O 10 měsíců později se pak udály teroristické útoky na více místech v Paříži, při kterých zahynulo na 130 osob.¹⁰⁷ V dubnu téhož roku Evropská komise představila Evropský program pro bezpečnost na období let 2015-2020, jehož cílem bylo mimo jiné dosažení „silnějšího právního rámce pro střelné zbraně.“¹⁰⁸

Pouhých 5 dní po teroristických útocích v listopadu Evropská komise vydala návrh revize směrnice 91/477/EHS, přičemž za její hlavní důvod bylo označeno nebezpečí opakování zmíněných teroristických útoků.¹⁰⁹ Česká republika se stala jedním z největších kritiků navrhované revize,¹¹⁰ a to i navzdory průzkumu agentury Median z června 2016, ve kterém se 57 % dotázaných domnívalo, že větší regulace zbraní povede k omezení útoků,¹¹¹

¹⁰⁵ Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 23. 5. – 24. 5. 2014 [online]. Dostupné na: <https://www.volby.cz/pls/ep2014/ep11?xjazyk=CZ>.

¹⁰⁶ KUČEROVÁ, Daniela. Šest let od útoku na redakci Charlie Hebdo. Téma je stále bolestně živé [online]. seznamzpravy.cz, 7. ledna 2021 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sest-let-od-utoku-na-redakci-charlie-hebdo-tema-je-stale-bolestne-zive-136587>.

¹⁰⁷ SOBOLA, Ondřej. Pět let od teroristických útoků v Paříži jsou islamisté stále hrozbou, naposledy zabíjeli ve Vídni [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 13. listopadu 2020 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristickych-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>.

¹⁰⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Komise zahájila veřejnou konzultaci o odpovědném podnikání. [online]. ec.europa.eu, 28. dubna 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_15_4865.

¹⁰⁹ „Bezpečnost občanů a podniků má pro stávající Komisi zásadní význam. Použití střelných zbraní k závažné a organizované trestné činnosti a teroristickými organizacemi může společnosti způsobit obrovské škody, čehož jsme byli v uplynulém roce několikrát svědky, zejména při útocích, k nimž došlo v Paříži a v Kodani. Při nedávné řadě koordinovaných teroristických útoků provedených 13. listopadu 2015 v Paříži zemřelo více než 120 lidí. Tyto tragické události 1 jsou jasným důkazem vícerozměrné hrozby, kterou organizovaná trestná činnost představuje, a ukázaly nám, proč musíme koordinovaným a soudržným přístupem dále posílit boj proti nedovolenému obchodování se střelnými zbraněmi. Společnou evropskou odpovědnost za boj proti přeshraniční trestné činnosti a terorismu zdůraznily i politické směry předsedy Junckera. Nabývání, držení a dovoz/vývoz střelných zbraní pro civilní užití podléhá komplexnímu regulačnímu rámci EU, který stanoví směrnice 91/477/EHS ve znění směrnice 2008/51/ES. Občané Evropské unie spoléhají na to, že vlády členských států a orgány EU zajistí jejich bezpečnost. Za tímto účelem je třeba podniknout okamžité kroky k posílení stávajících pravidel pro přístup ke střelným zbraním a obchodování s nimi.“ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní [online]. eur-lex.europa.eu, 18. listopadu 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52015PC0750>.

¹¹⁰ Tehdejší ministr vnitra Milan Chovanec k tomu na svém Twitterovém účtu uvedl: „Nesmyslně trestáme slušné držitele zbraní, myslivce i sběratele. Teroristé legální zbraně nepoužívají. Musíme dostat pod kontrolu nelegální trh se zbraněmi, ne zákazy zahnat slušné lidi do kouta.“ ABA. Zbraně jsou pro Čechy tradice, říkají k bruselské regulaci střelci [online]. idnes.cz, 13. června 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/regulace-zbrane-cesko-eu.A160611_125959_zahranicni_aba.

¹¹¹ MALÍNSKÁ, Eliška. Rostoucí počet zbraní může snížit bezpečnost, myslí si skoro 40 procent Čechů [online]. irozhlas.cz, 4. července 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rostouci-pocet-zbrani-muze-snit-bezpecnost-mysli-si-skoro-40-procent-cechu_201607040600_mhromadka.

nebo navzdory střeleckému útoku z února 2016 v Uherském Brodu, který byl spáchán legálně drženými zbraněmi.¹¹²

České republice nicméně odpor proti revidující směrnici nebyl nic platný. Návrh směrnice podpořily v červnu 2016 všechny členské státy EU kromě ČR, Polska a Lucemburska (posledně jmenovaný stát nicméně návrh nepodpořil, jelikož mu připadal moc mírný)¹¹³ a v březnu 2017 finální verzi směrnice přijal Evropský parlament, aniž by pro směrnici hlasoval jediný český europoslanec.¹¹⁴ 25. 4. 2017 tuto konečnou verzi směrnice schválila Rada EU (ČR, Polsko a Lucembursko přehlasováno).¹¹⁵ Schválená směrnice pak vstoupila v platnost 13. 6. 2017.¹¹⁶ V srpnu stejného roku Česká republika podala žalobu na neplatnost této směrnice, kterou ovšem Evropský soudní dvůr v prosinci roku 2019 zamítl.¹¹⁷

Během legislativního procesu přijímání revidující směrnice se nicméně Česká republika snažila najít cestu k obejití nově přijímaných pravidel. Hlavním nástrojem k dosažení tohoto cíle se měla stát v prosinci 2016 poslanci navržená novela ústavního zákona o bezpečnosti České republiky, která by nově do čl. 3 doplnila odstavec třetí tohoto znění: „*Občané České republiky mají právo nabývat, držet a nosit zbraně a střelivo k naplňování úkolů uvedených v odstavci 2. Toto právo může být zákonem omezeno a zákonem mohou být stanoveny další podmínky jeho výkonu, je-li to nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, veřejného pořádku a bezpečnosti, životů a zdraví nebo pro předcházení trestným činům.*“¹¹⁸

¹¹² VÁLKOVÁ, Hana, TŘEČEK, Čeněk. *Útočník se skryl za barový pult a páčil, popsal zákrok policejní šéf* [online]. idnes.cz, 25. února 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/uhersky-brod-utocnik-policie-reditel.A150225_140747_krimi_jav.

¹¹³ ČT24. *Češi zůstali se svým „ne“ osamoceni, unijní státy podpořily směrnici o zbraních* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 10. června 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1813369-cesi-zustali-se-svym-ne-osamoceni-unijni-staty-podporily-smernici-o-zbranich>.

¹¹⁴ ČT24. *Pospíšil: Zbraňová směrnice vůbec neměla obsahovat zákazy. Ale třeba pravidla pro deaktivaci pušek* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 15. března 2017 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2057524-pospisil-zbranova-smernice-vubec-nemela-obsahovat-zakazy-ale-treba-pravidla-pro>.

¹¹⁵ RADA EU. *EU posiluje kontrolu nabývání a držení palných zbraní* [online]. consilium.europa.eu, 25. dubna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/04/25/control-acquisition-possession-weapons/>.

¹¹⁶ EURACTIV. *Zbraňová směrnice EU: Od kritizovaného návrhu až po výsledný kompromis* [online]. euractiv.cz, 11. prosince 2018 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/linksdossier/zbranova-smernice-eu-od-kritizovaneho-navrhu-az-po-vysledny-kompromis/>.

¹¹⁷ Srov. podkapitola 2.2

¹¹⁸ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Tisk č. 1021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=1021>.

To, že navrhovaná změna zákona o bezpečnosti ČR měla reagovat na revidující směrnicí, dokládá nejen důvodová zpráva: „*Navrhovaná změna ústavního zákona by měla český právní řád přizpůsobit v rámci prostoru daném výjimkami vyplývajícími jak ze samotné směrnice, tak i z primárních pramenů práva Evropské unie, tak, aby implementace upravené směrnice nemohla vést k významnějším negativním důsledkům (zejména v podobě přechodu části doposud legálně držených zbraní do nelegální sféry).* Navrhovaná změna ústavního zákona o bezpečnosti České republiky by měla vytvořit pevný základ pro takovouto budoucí změnu běžných zákonů, která bude logicky následovat až v případě přijetí revidované směrnice o kontrole nabytí a držení střelných zbraní,“¹¹⁹ ale i vyjádření tehdejšího ministra vnitra Milana Chovance.¹²⁰

Ačkoliv změnu ústavního zákona podpořilo peticí několik desítek tisíc občanů,¹²¹ ústavní právníci i koaliční partneři ČSSD (ANO a KDU-ČSL) takovou změnu odmítali. Jan Kysela pro Českou televizi v lednu 2017 uvedl, že „*Je to politické gesto, které nepovažuji za šťastné, protože pouze umocňuje pocit strachu. Strach vede k tomu, že máme dojem, že nás stát neochrání,*“ a dále srovnával situaci v České republice se situací v USA: „*V USA existuje ústavní úprava nošení a užívání zbraně proto, že Spojené státy vznikaly ve specifické situaci. Na Divokém západě asi nebylo úplně možné spoléhat se na to, že nás ochrání veřejná moc. Mám pocit, že nejsme na Divokém západě a koneckonců i v USA stávající ústavní úprava vyvolává jisté problémy. Uvažovat o tom, že v České republice v roce 2017 zavedeme něco podobného jako v americké ústavě z 18. století, je přinejmenším zvláštní – uvážíme-li, jakému typu reálných hrozeb čelíme.*“¹²²

Ministerstvo spravedlnosti se tehdy v meziresortním připomínkovém řízení vyjádřilo tak, že „*Předkladatelé tvrdí, že právo držet a nosit zbraň přispívá k ochraně základních práv a svobod garantovaných Listinou základních práv a svobod. Tuto ochranu ale lze již*

¹¹⁹ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Důvodová zpráva k tisku č. 1021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120755>.

¹²⁰ ČT24. *Chovanec trvá na ústavním právu držet zbraň. Odvolává se na zdravý rozum* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 22. ledna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2020781-chovanec-trva-na-ustavnim-pravu-drzet-zbran-odvolava-se-na-zdravy-rozum>.

¹²¹ KOPECKÝ, Josef. *Nechceme se nechat odzbrojit, řekl Chovancovi autor petice k držení zbraní* [online]. idnes.cz, 27. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vlada-akce-na-podporu-zakotveni-prava-drzet-zbran.A170227_102615_domaci_kop.

¹²² ČT24. *Dát do ústavy právo na použití zbraně? Nejsme na Divokém západě, varuje právník Kysela* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 3. ledna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/2001835-dat-do-ustavy-pravo-na-pouziti-zbrane-nejsme-na-divokem-zapade-varuje-pravnik-kysela>.

v současnosti realizovat prostřednictvím institutů nutné obrany a krajní nouze, jež jsou v trestním zákoníku.“ Ministerstvu obrany vadila zejména snaha o obehnutí revidující zbraňové směrnice a rezignace státu na zajištění bezpečnosti občanů.¹²³

Návrh zákona vláda projednala na svém jednání 27. 2. 2017 a nepřijala k němu žádné stanovisko.¹²⁴ Ačkoliv podpora návrhu změny ústavního zákona o bezpečnosti České republiky se nezdála nijak silná, výbor pro bezpečnost i ústavně-právní výbor doporučil návrh zákona schválit.¹²⁵ Tak se následně stalo dne 28. 6. 2017 (necelé 3 měsíce před sněmovními volbami), kdy pro návrh hlasovalo 139 poslanců napříč politickým spektrem.¹²⁶ Při projednávání návrhu se všichni řečníci shodli na tom, že novela ústavního zákona prakticky nic nezmění, avšak převážil názor pro její symbolické přijetí a vyjádření postoje Parlamentu České republiky.¹²⁷

Horní komora Parlamentu České republiky se k výše uvedenému návrhu vyjádřila dne 6. 12. 2017 a to tak, že pro návrh hlasovalo 28 senátorů, proti 19 a 12 se zdrželo hlasování. Za určitý paradox lze označit to, že z 25 spolustraníků Milana Chovance návrh podpořilo pouze 6.¹²⁸ Jelikož nebylo dosaženo potřebného kvora pro přijetí ústavní změny v Senátu Parlamentu ČR, zákon o bezpečnosti České republiky nebyl uvedeným návrhem doplněn.

Poslanecký návrh ústavní změny však nebyl jediným signálem obav z revidující směrnice. Ministerstvo vnitra např. v roce 2017 uvažovalo také o tom, že by vznikl jakýsi registr rezervistů, do kterého by se mohli hlásit držitelé zbraní a na které by se vztahovala jedna

¹²³ ČT24. *Držitelé zbraní nemohou suplovat stát, odmítla ministerstva Chovancův návrh* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 24. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2044010-drzitele-zbrani-nemohou-suplovat-stat-odmitla-ministerstva-chovancuv-navrh>.

¹²⁴ *Záznam z jednání schůze vlády České republiky*. 27. února 2017, č. j. 2213/17. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/jednani-detail/2017-02-27/>.

¹²⁵ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. 168. *usnesení výboru pro bezpečnost ze 41. schůze uskutečněné dne 19. dubna 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=122925>.

¹²⁶ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017, 59. schůze. *Hlasování poř. č. 48 ze dne 28. června 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=66611>.

¹²⁷ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Stenoprotokol z 59. schůze ze dne 28. června 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/059schuz/s059047.htm>.

¹²⁸ Parlament České republiky, Senát, 11. funkční období, 2016–2018, 11. schůze. *Hlasování poř. č. 34 ze dne 6. prosince 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=17145&O=11>.

z výjimek zbraňové směrnice.^{129; 130} Českomoravská myslivecká jednota zase uspořádala proti přijetí revidující směrnice demonstraci¹³¹ a vyjádřila pochyby o budoucím směřování zbraňové legislativy.¹³²

Po neúspěchu prosazení ústavní změny došlo v lednu 2018 ke vzniku tzv. „Nové petice“, která požadovala opětovné projednání novely ústavního zákona o bezpečnosti ČR a odmítnutí implementace revidující směrnice.¹³³ K 1. srpnu 2018 tato petice čítala již 50 000 podpisů.¹³⁴ Organizátoři petice se následně rozhodli založit spolek nesoucí název LIGA LIBE, z. s., jehož účelem je prosazování zájmů legálních držitelů zbraní, i když oficiálně se účel tohoto spolku v obchodním rejstříku o zbraních nijak nezmiňuje.¹³⁵ Oproti tomu spolek LEX z. s., který vznikl již v roce 1998, se k hájení zájmů držitelů zbraní hlásí otevřeně: „*Cílem spolku je chránit práva a prosazovat oprávněné zájmy fyzických osob v oblasti vlastnictví a používání zbraní, zvyšovat právní vědomí občanů, podporovat kulturu zodpovědnosti a etiky občanů v souvislosti s vlastnictvím, držením a nošením zbraně a střeliva, vzdělávat občany v aspektech vlastnictví, držení, nošení a užití zbraní a střeliva, pořádat*

¹²⁹ ČTK. *Ministerstvo vnitra zvažuje zavedení systému ozbrojených rezervistů. Chce tak obejít chystanou směrnicí EU o zbraních* [online]. domaci.hn.cz, 8. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-65617210-ministerstvo-vnitra-zvazuje-zavedeni-systemu-ozbrojenych-rezervistu-chce-tak-obejit-chystanou-smernici-eu-o-zbranich>.

¹³⁰ Patrně se mělo jednat o výjimku stanovenou v čl. 6 odst. 2 směrnice 2017/853, která stanovila, že „V zájmu ochrany bezpečnosti kritické infrastruktury, obchodní dopravy, konvojů vysoké hodnoty a citlivých prostor, jakož i pro účely národní obrany, vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické účely, a aniž je dotčen odstavec 1, mohou příslušné vnitrostátní orgány udělit povolení pro palné zbraně, jejich hlavní části a střelivo zařazené do kategorie A v jednotlivých případech výjimečně a s náležitým odůvodněním, není-li to v rozporu s veřejnou bezpečností a s veřejným pořádkem.“

¹³¹ IDNES.CZ. *Myslivci na Václaváku protestovali proti omezení zbraní. Fotili se v rakvi* [online]. idnes.cz, 15. března 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/primy-prenos-myslivci-protestuji-proti-zakazu-zbrani.A170315_092722_domaci_zt.

¹³² ROVENSKÝ, Jan. *Myslivci se bojí, ale omezení zbraní moc nepocítí* [online]. novinky.cz, 19. března 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-myslivci-se-boji-ale-omezeni-zbrani-moc-nepociti-40027916>.

¹³³ *Nová petice* [online]. ligalibe.cz, 18. ledna 2018. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/ke-stazeni/nova-petice/>.

¹³⁴ VÁLOVÁ, Irena. *Petice proti zbraňové směrnici má 50 tisíc podpisů, její zástupci míří za prezidentem* [online]. ceska-justice.cz, 16. května 2018 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/05/petice-proti-zbranove-smernici-ma-50-tisic-podpisu-jeji-zastupci-miri-za-prezidentem/>.

¹³⁵ *Výpis ze spolkového rejstříku*. LIGA LIBE, z. s., L 70359 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=1016519&typ=PLATNY>.

„Účel spolku

- a) vytváření vyspělé občanské společnosti a demokratického právního státu,
- b) zachování či zvyšování vnitřní bezpečnosti občanů ČR i vnější bezpečnosti státu,
- c) lokální, regionální, národní i mezinárodní aktivity lidskoprávního a bezpečnostního charakteru,
- d) vzdělávání, osvěta, formování a rozšíření společenského povědomí o lidských právech a svobodách jednotlivce,
- e) ochrana zájmů členů spolku,
- f) ostatní související a shora neuvedené, výhradně dle rozhodnutí prezidia.“

tematické kulturní, sportovní, tělovýchovné a vzdělávací akce pro děti, mládež a dospělé, pořádat tematické akce na podporu a ochranu dětí a mládeže.“¹³⁶

Nová petice se 102 tisíci podpisy byla dne 12. 6. 2019 předána Senátu Parlamentu České republiky.¹³⁷ Mezi podporovateli byli taktéž všichni 4 ústavní činitelé (tehdejší předseda Senátu Jaroslav Kubera připojil svůj podpis při převzetí petice).¹³⁸ Ačkoliv samotný Senát Parlamentu České republiky předchozí ústavní novelu odmítl, právě na jeho půdě byl 3 měsíce po převzetí citované petice předložen návrh skupiny senátorů na doplnění čl. 6 odst. 4 LZPS. Tento návrh měl konkrétně do uvedeného ustanovení doplnit větu „*Právo bránit život svůj či život jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon*“.¹³⁹

3.2 Důvody pro přijetí novely

Pokud se nejprve podíváme na důvodovou zprávu k návrhu zákona, pak zjistíme, že návrh senátorů na změnu čl. 6 odst. 4 LZPS měl oproti prvotní změně Listiny základních práv a svobod v roce 1998¹⁴⁰ posílit základní práva osob zavedením práva na obranu života se zbraní. Z důvodové zprávy se taktéž podává: „*Právo na obranu náš právní řád obsahuje jen na zákonné úrovni. Vzhledem k významu práva na život, které je právo nejzákladnější, protože bez života ostatní práva člověka nemohou být naplněna, návrh považuje za správné symbolicky povýšit toto právo na úroveň ústavní, což má i význam v tom, že lidé se mohou ochrany základních práv dovolávat v rámci ústavní stížnosti u Ústavního soudu. Jde i o reakci na současné obavy o oblast bezpečnosti. Návrh dává ústavní rozměr právu každého bojovat o svůj život i za užití zbraně proti útoku. Území Čech, Moravy a Slezska lze z dlouhodobého hlediska považovat za relativně bezpečné, přesto však dochází k individuálnímu násilí. Návrh ústavního zákona symbolicky do ústavního pořádku převádí morální zásadu, že zlu, což je i útok na život a zdraví člověka, se nemá ustupovat, ale naopak se vůči němu aktivně bránit.*“

Důvodová zpráva dále zmiňuje, že zbraní má být ve smyslu doplnění LZPS vnímáno vše, čím lze učinit zásah vůči lidskému tělu důraznějším a výslovně uvádí i chladné zbraně,

¹³⁶ Výpis ze spolkového rejstříku. LEX, z. s., L 8965 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=745636&typ=PLATNY>.

¹³⁷ Předání petice za zachování práv bezúhonných českých občanů v oblasti legálních zbraní [online]. senat.cz, 12. června 2019 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=25076>.

¹³⁸ LIGA LIBE. Ústavní právo na zbraň o krok blíž senátoři projednají petici 100 tisíc občanů na jeho podporu [online]. ligalibe.cz, 22. července 2019 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/2019/07/22/ustavni-pravo-na-zbran-o-krok-bliz-senatori-projednaji-petici-100-tisic-obcanu-na-jeho-podporu/>.

¹³⁹ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018-2020. Tisk č. 135 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?action=detail&value=4471>.

¹⁴⁰ Ústavní zákon č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod.

na které se zbraňová regulace nevztahuje. Cílem ústavní novely podle předkladatelů přitom nebyla zbraňová regulace, a proto návrh nemá mít žádný vliv na zákonné podmínky nabývání, držení a užívání zbraní.

Podle Bartoška a Bačkovské měl návrh za cíl zajistit garanci práv v oblasti nutné obrany a práv týkajících se nabývání, držení a nošení zbraní, tedy zabránit možnému budoucímu snižování úrovně těchto práv.¹⁴¹

Ačkoliv důvodová zpráva k návrhu ústavního zákona deklaruje to, že „*Předmětem evropského práva je regulace střelných zbraní (zbraňová směrnice EU), ale ta nemá přímý vliv na ústavní zakotvení práva na obranu,*“ nelze se zbavit dojmu, že právě tím nejvýznamnějším důvodem pro přijetí novely čl. 6 odst. 4 LZPS ve znění „*Právo bránit život svůj či jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon,*“ je reakce na zmíněnou zbraňovou směrnici EU. K tomuto závěru lze dojít na základě několika skutečností:

1) O prvním návrhu ústavního zakotvení práva na zbraň se začalo mluvit při legislativním procesu schvalování revidující zbraňové směrnice. Následný první „zbraňový“ návrh ústavní novely otevřeně mluvil o reakci na zbraňovou směrnici EU.

2) Právo na zbraň je podporováno zejména spolkem LIGA LIBE, z. s. Zakladatelé tohoto spolku uspořádali nejprve petici proti zbraňové směrnici EU¹⁴² a zároveň podpořili snahy Milana Chovance na zakotvení práva na zbraň v ústavním zákoně o bezpečnosti ČR. Prakticky ihned, kdy tento návrh Senát Parlamentu České republiky nepřijal, vzniká „Nová petice“, která již výslovně požaduje ústavní zakotvení práva na zbraň. Senátoři petici obdrželi 12. 6. 2019, přičemž již 24. 9. 2019 navrhli doplnit čl. 6 odst. 4 LZPS.

3) Sami senátoři při projednávání návrhu zákona několikrát zmiňují zbraňovou směrnici EU. Senátor Miroslav Antl ve svém projevu např. uvedl, že „(...) *Předmětem evropského práva je regulace střelných zbraní, to je ta zbraňová směrnice EU, ale ta nemá přímý vliv na ústavní zakotvení práva na obranu, a tedy i na doplnění, které vám předkládáme dnes opětovně,*“ aby vzápětí dodal „(...) *Ze směřování legislativy EU je nepochybné, že tato vede a nadále povede k omezování práv občanů na držení i nošení zbraní.*“ Senátor Zdeněk Hraba zase přispěl do debaty takto: „*Neubráním se přirovnání, pro mě osobně je navrhované doplnění základních práv jakousi ústavně právní vozovou hradbou, která může bránit práva obyvatel před velmi*

¹⁴¹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 209.

¹⁴² *Petice proti regulaci zbraní a sebeobránných prostředků ze strany EU* [online]. 25. července 2017. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/psssenat/original/85217/71455>.

pravděpodobnou novodobou směrnicovou křížovou výpravou. “ Posledním příkladem může být úryvek z projevu senátora Michaela Canova: „(...) Zaprvé jsem přesvědčen, že v případě, že tento ústavní zákon bude přijat, bude to velmi silné slovo ČR navenek, vůči EU, říci, co my si zde přejeme v ČR. Zadruhé, pokud přesto z řad EU bude přijato nařízení či směrnice, která bude v rozporu s tímto naším ústavním zákonem, že se dokáže ČR na základě tohoto ústavního zákona postavit na odpor, žádat o upřednostnění našeho práva, které je dané ústavním zákonem. (...)“ Pokud se na předmětné jednání Senátu podíváme optikou statistiky, tak celkově v debatě dne 11. 6. 2020 při projednávání návrhu zákona padlo slovo směrnice osmadvacetkrát a slovní spojení Evropská unie dokonce čtyřicetkrát.¹⁴³

Ačkoliv se autoři ústavní změny v důvodové zprávě nepřiznávají k tomu, že by zbraňová směrnice měla zásadní význam pro přijetí teprve druhé novely Listiny základních práv a svobod, na základě výše zmíněných skutečností tomu tak s vysokou mírou pravděpodobnosti bylo. Ke stejnému závěru dochází i např. Preuss.¹⁴⁴

3.3 Proces přijetí novely

Návrh novely čl. 6 odst. 4 LZPS byl předložen v Senátu PČR dne 24. 9. 2019 skupinou senátorů a byl rozeslán tentýž den jako tisk č. 135/0.¹⁴⁵ Senát na své 12. schůzi dne 31. 10. 2019 návrh přikázal k projednání Ústavně-právnímu výboru jako výboru garančnímu a dále Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. Senát dále požádal Stálou komisi Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury o stanovisko k návrhu.¹⁴⁶ Jako první návrh zákona projednal dne 20. 11. 2019 Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost a usnesením č. 104 doporučil návrh schválit.¹⁴⁷ Ústavně-právní výbor se k návrhu vyjádřil 15. 1. 2020 usnesením č. 63, kterým taktéž doporučil návrh schválit.¹⁴⁸ Konečně Stálá komise Senátu pro

¹⁴³ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/psssenat/original/95432/80038>.

¹⁴⁴ PREUSS, Ondřej. In: KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 188.

¹⁴⁵ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁴⁶ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. 260. *usnesení Senátu z 12. schůze konané dne 31. října 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=93108>.

¹⁴⁷ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. 104. *usnesení ze 14. schůze, konané dne 20. listopadu 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=93242>.

¹⁴⁸ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, Ústavně-právní výbor. 63. *usnesení z 18. schůze, konané dne 15. ledna 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=93624>.

Ústavu České republiky a parlamentní procedury návrh projednala dne 22. 1. 2020 a přijala poměrně obsáhlé stanovisko,¹⁴⁹ které bylo přijato dle slov tehdejšího předsedy této komise Jiřího Dienstbiera mimo jiné i na základě odborných vyjádření 7 expertů trestního a ústavního práva z právnických fakult v Praze, Brně a Olomouci.¹⁵⁰ Toto stanovisko k návrhu vyjadřovalo

¹⁴⁹ „Stálá komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury

považuje od počátku své činnosti v roce 1998 za východisko posuzování iniciativ ke změnám ústavního pořádku jejich odůvodněnost buď nezbytností, anebo zřetelnou systémovou vhodností při rozvíjení koncepce ústavního pořádku České republiky jako demokratického právního státu, což ostatně obecně odpovídá i požadavkům stanoveným Legislativními pravidly vlády a zákonem o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, na nějž odkazuje rovněž zákon o jednacím řádu Senátu;

upozorňuje, že návrhy změn Listiny základních práv a svobod se po celou dobu existence České republiky vyskytují jen zcela výjimečně (pouhých pět sněmovních tisků), přičemž přijat byl dosud jediný, což lze hodnotit jako uznání faktu žádoucí neměnnosti lidskoprávního katalogu coby hodnotové kotvy českého ústavního pořádku, jejíž význam je rozvíjen prováděcím zákonodárstvím a především judikaturou všech soudů v čele s Ústavním soudem;

konstatuje se zřetelem k odborným stanoviskům, že

a) důvodová zpráva k předloženému návrhu novely Listiny základních práv a svobod ve prospěch nezbytnosti navržené úpravy nikterak neargumentuje, jelikož se omezuje na poukaz, že je „správné symbolicky povýšit“ právo bránit život svůj či život jiného člověka i se zbraní na „úroveň ústavní“ s dopadem na možné řízení před Ústavním soudem, přičemž na zákonné úrovni se nemá (nemusí) měnit nic;

b) zákonná úprava nutné obrany byla po roce 1989 několikrát měněna tak, aby byla co nejméně restriktivní ve vztahu k možnostem oběti bránit se útoku, což se nakonec podařilo – ve stávající podobě nevyvolává praktické potíže, rozhodně není ohrožena zúžením či dokonce zrušením, je však každopádně mnohem širší, než se pro ústavní úroveň navrhuje: týká se všech zájmů chráněných trestním zákonem, z nichž předložený návrh vyjímá pouze obranu života, aniž by rozvedl, jak oběť násilného útoku rozpozná, směřuje-li útok proti životu, anebo pouze proti zdraví oběti, pokud by to mělo mít dopad na podmínky nutné obrany;

c) navzdory tomu, že by se navržená změna mohla ze zatím řečeného jevit zbytečnou (nedokládá nezbytnost, nejde nad rámec zákona, který má „novému“ právu vymezit obsah, ostatně i v důvodové zprávě zmiňované řízení před Ústavním soudem připadá ve vztahu k právu na život v úvahu už dnes), možným, byť doajista nechtěným, důsledkem přijetí navržené úpravy může být ohrožení dosavadního rozsahu „zákonné“ nutné obrany, pokud ústavní pravidlo určuje, že zákon stanoví podmínky (legální) obrany pouze života, a nikoliv jiného právem chráněného zájmu (důvodová zpráva zmiňuje i zdraví); jinak je legitimní otázkou, proč má mít část nutné obrany výslovný ústavní základ, zatímco další část základ zákonný, jakkoliv v duchu obecného ústavního zmocnění (dosavadní čl. 6 odst. 4 Listiny): protože chránit život je možné „i se zbraní“, zatímco např. majetek nikoliv? To by snad smysl dávalo, k tomu však návrh patrně nesměruje, a to už proto, že zbraní nemusí být pouze zbraň střelná, ale také kupř. tyč nebo kámen;

d) vzhledem k tomu, že zavedený institut nutné obrany nevyvolává žádné doložené potíže, které tudíž ani nemohou být legislativní cestou řešeny, hrozí navržená úprava vyvoláním interpretačních nejasností, jež nejsou kompenzovány rozpoznatelnými přínosy;

e) smysl předloženého návrhu může tkvět ve snaze o ústavní ukotvení zbraní jako věci zvláště chráněných ústavními předpisy před případnou restrikcí ze strany zákonodárce (omezení vlastnického práva), o čemž se ve vztahu k tzv. evropské zbraňové směrnici mluví již několik let; mělo-li by tomu tak být (mám-li právo bránit svůj život i se zbraní, musím mít právo držet zbraň – avšak jakou?), vyžadovalo by příslušné ustanovení jednak dosti extenzivní výklad (co plyne z práva bránit život pro podmínky držení střelných zbraní?), jednak je třeba připomenout, že ústavní úprava dodatečně přijatá v reakci na zbraňovou směrnici nemůže vytvořit evropským právem aprobovanou překážku plnění závazku členského státu v rámci respektu k tzv. ústavní (národní) identitě členského státu;

f) k neobvyklosti tzv. práva na zbraň v mezinárodním srovnání a možným problematickým důsledkům jeho zakotvení, tehdy v ústavním zákoně o bezpečnosti republiky, zaujala stanovisko ve svém usnesení č. 5 z 5. schůze 11. funkčního období, konané dne 11. července 2017;

pověřuje předsedu komise, aby toto usnesení předložil předsedovi Senátu. “

¹⁵⁰ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/psssenat/original/95432/80038>.

pochybnosti o nutnosti přijetí práva na zbraň a upozorňovalo na jeho možné problematické důsledky.

Návrh novely čl. 6 odst. 4 LZPS se následně podařilo projednat dne 11. 6. 2020 na 24. schůzi Senátu, kdy po více než dvouhodinové diskuzi, ve které vystoupilo na 26 senátorů, pro návrh hlasovalo 41 senátorů z 69 registrovaných, proti návrhu se nevyslovil nikdo.¹⁵¹ Senátoři následně pověřili předsedu Senátu, aby zajistil úpravu důvodové zprávy k návrhu ústavního zákona v souladu s jeho schváleným zněním a postoupil návrh ústavního zákona Poslanecké sněmovně k dalšímu projednání. Dále pověřili senátory Martina Červíčka, Zdeňka Hrabu a Václava Lásku, aby návrh ústavního zákona odůvodnili v Poslanecké sněmovně.¹⁵²

Návrh byl poté předložen Poslanecké sněmovně dne 16. 6. 2020 a o den později byl návrh rozeslán poslancům jako tisk č. 895/0. Vládě byl návrh odeslán k zaujetí stanoviska 9. 6. 2020.¹⁵³ V červenci 2020 k návrhu vypracoval stanovisko Parlamentní institut, který se zabýval otázkou kompatibility návrhu s právem EU, přičemž deklaroval, že „*Návrh na vydání zákona, kterým se mění Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (sněmovní tisk 895), se věcně týká problematiky zakotvení práva na sebeobranu, kterou právo EU přímo neupravuje. V souladu s čl. 4 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a článkem 72 Smlouvy o fungování Evropské unie je za národní bezpečnost odpovědný členský stát. Navrhovaná úprava je tedy ve výlučné pravomoci ČR. Nicméně na unijní úrovni se v rámci volného pohybu zboží problematika týká směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní 1, která harmonizuje podmínky pro oběh civilních střelných zbraní v rámci Unie. Je proto třeba, aby zákony, které by dotčené právo prováděly, byly s cíli této směrnice slučitelné. Návrh zákona není v rozporu s předpisy EU.*“¹⁵⁴

¹⁵¹ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/95432/80038>.

¹⁵² Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *431. usnesení Senátu z 24. schůze, konané dne 11. června 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=95436>.

¹⁵³ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁵⁴ SYLLOVÁ, Jindřiška, SOCHOROVÁ, Eva. Parlamentní institut. *Sebeobrana se zbraní*. Stanovisko č. 0895 [online]. Červenec 2020. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=180099>.

Vláda projednala senátní návrh dne 13. 7. 2020 a přijala k němu usnesením č. 717 kladné stanovisko, které bylo o den později rozesláno poslancům jako tisk 895/1.^{155; 156} Přijetí kladného stanoviska vlády ovšem nebylo nijak odůvodněno, ba právě naopak vláda k výše uvedenému usnesení přiložila přílohu, ve které se vyjádřila v podobném duchu tak, jak to učinila Stálá komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury.¹⁵⁷

Předseda sněmovny následně dne 11. 8. 2020 doporučil návrh k projednání, určil zpravodajem poslance Pavla Blažka a navrhnul přikázat návrh zákona k projednání Ústavně-právnímu výboru.¹⁵⁸ První čtení na půdě Poslanecké sněmovny nicméně proběhlo až dne 9. 3. 2021 na 87. schůzi. Sněmovna na této schůzi přikázala návrh k projednání ústavně právnímu výboru jako výboru garančnímu a výboru pro bezpečnost jako výboru dalšímu.¹⁵⁹ Později jmenovaný projednal návrh již na své 51. schůzi dne 18. 3. 2021 a doporučil návrh schválit.¹⁶⁰ Ústavně-právní výbor se k projednání návrhu sešel dne 28. 4. 2021 na své 87. schůzi a návrh taktéž doporučil schválit.¹⁶¹

K obecné i podrobné rozpravě k návrhu došlo v rámci 2. čtení na 104 schůzi Poslanecké sněmovny dne 2. 6. 2021. Nutno podotknout, že šlo o velice stručnou rozpravu, neboť dohromady trvala necelých 10 minut. Během těchto 10 minut byl nicméně podán jeden pozměňovací návrh poslance Vojtěcha Pikala, který by namísto navrženého doplnění čl. 6 odst. 4 LZPS začlenil do čl. 41 LZPS třetí odstavec tohoto znění: „*Právo bránit základní práva*

¹⁵⁵ *Usnesení vlády České republiky ze dne 13. července 2020, č. 717.* Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/usneseni/2020/717/>.

¹⁵⁶ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁵⁷ *Příloha č. 1 k usnesení vlády České republiky ze dne 13. července 2020, č. 717.* Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/usneseni/2020/717/>.

¹⁵⁸ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁵⁹ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, *Usnesení Poslanecké sněmovny z 87. schůze ze dne 9. března 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=186594&pdf=1>.

¹⁶⁰ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, *Výbor pro bezpečnost. 205. usnesení výboru pro bezpečnost z 51. schůze uskutečněné dne 18. března 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=186937>.

¹⁶¹ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, *Ústavně-právní výbor. 272. usnesení ústavně právního výboru z 87. schůze dne 28. dubna 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=189378>.

a svobody i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon.“^{162; 163} Ústavně-právní výbor nicméně na své 92. schůzi dne 9. 6. 2021 přijal usnesení, v kterém zaujal nedoporučující stanovisko k výše uvedenému pozměňovacímu návrhu.¹⁶⁴

Ke třetímu čtení v Poslanecké sněmovně došlo již dne 18. 6. 2021, při kterém se svým příspěvkem do diskuze vystoupilo pouze 7 řečníků (Martin Červíček, Tomio Okamura, Jana Černochová, Radek Koteň, Vojtěch Píkal, Jiří Mašek a Tereza Hyťhová) – všichni argumentující pro návrh.¹⁶⁵ O návrhu pak hlasovalo 159 poslanců, z kterých bylo 141 pro, 3 proti (Alena Gajdůšková, Jan Čížinský a Mikuláš Ferjenčík) a 15 se jich zdrželo.¹⁶⁶ Ještě před hlasováním o samotném návrhu zákona bylo hlasováno o souhlasu se zpětvzetím pozměňovacího návrhu poslance Vojtěcha Píkala, který tak učinil dle jeho slov z důvodu neprůchodnosti (159 pro, proti žádný).¹⁶⁷

Poslanci schválený návrh zákona byl postoupen Senátu dne 28. 6. 2021 jako tisk 123.¹⁶⁸ Organizační výbor horní komory stanovil dne 29. 6. 2021 garančním výborem Ústavně-právní výbor a přikázal Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost tisk projednat.¹⁶⁹ Ústavně-právní výbor po projednání návrhu dne 14. 7. 2021 přijal usnesení č. 74, kterým doporučil návrh schválit.¹⁷⁰ Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost se pak návrhem zabýval tentýž den a přijal stejný doporučující závěr.¹⁷¹ K projednání návrhu na senátním plénu

¹⁶² Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Stenoprotokol ze 104. schůze ze dne 2. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/s104186.htm>.

¹⁶³ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Pozměňovací a jiné návrhy k senátnímu návrhu ústavního zákona, kterým se mění Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (tisk 895)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=190834>.

¹⁶⁴ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, Ústavně-právní výbor. *289. usnesení ústavně právního výboru z 92. schůze dne 9. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=190990>.

¹⁶⁵ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Stenoprotokol ze 104. schůze ze dne 18. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/s104336.htm>.

¹⁶⁶ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, 104. schůze. *Hlasování poř. č. 482 ze dne 18. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=76764>.

¹⁶⁷ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Stenoprotokol ze 104. schůze ze dne 18. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/s104336.htm>.

¹⁶⁸ Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. *Tisk č. 123* [online]. Dostupné z: https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/historie?cid=psssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s4803.

¹⁶⁹ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁷⁰ Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022, Ústavně-právní výbor. *74. usnesení z 18. schůze konané dne 14. července 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=100241>.

¹⁷¹ Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022, Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. *76. usnesení z 15. schůze konané dne 14. července 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=100214>.

došlo o týden později, tj. 21. 7. 2021. Obdobně jako tomu bylo v případě projednání návrhu na půdě Poslanecké sněmovny, ani zde neproběhla podrobnější diskuze. Jediný rozdíl lze spatřit v tom, že ve Valdštejnském paláci zazněla i kritika navrhované změny LZPS, a to z úst senátorek Jitky Seitlové a Adély Šípové.¹⁷² Jejich vystoupení nicméně kolegy nepřesvědčila, neboť pro návrh hlasovalo 54 senátorů ze 74 přítomných, proti bylo pouze 13 a 7 se hlasování zdrželo.¹⁷³

K formálnímu stvrzení ústavního zákona prezidentem republiky, který dle čl. 50 odst. 1 Ústavy České republiky nemá právo veta k ústavnímu zákonu, došlo 3. 8. 2021.¹⁷⁴ Zákon byl dne 13. 8. 2021 vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 131 pod číslem 295/2021 Sb.¹⁷⁵ a k nabytí jeho účinnosti pak došlo 1. 10. 2021.

K procesu přijetí je nutné taktéž zmínit aktivitu spolku LIGA LIBE, z. s. Tento spolek měl totiž značnou zásluhu na přijetí práva bránit se se zbraní do katalogu lidských práv. Zakladatelé spolku nejprve iniciovali petici, která měla pro přijetí výše uvedeného práva nemalý vliv.¹⁷⁶ Dále pak členové spolku pokračovali v lobbování za přijetí novely

¹⁷² Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. Stenoprotokol z 14. schůze ze dne 21. července 2021 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/100343/84204>.

¹⁷³ Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. 14. schůze. Hlasování poř. č. 4 ze dne 21. prosince 2021 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=20252&O=13>.

¹⁷⁴ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. Tisk č. 895 [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

¹⁷⁵ Sbírka zákonů. 2021, částka 131 [online]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=295/2021&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

¹⁷⁶ Bývalý senátor Miroslav Antl například při veřejném slyšení Senátu dne 17. 9. 2019 k této petici uvedl: „*Ale liga Liga Libe po nezdaru v Senátu moudře zvolila jiný postup. Náhle zjistila, že skutečně práva a povinnosti občanů patří do Listiny základních práv a svobod a nyní včleňuje, resp. požádala senátory, konkrétně pana senátora Martina Červíčka, zda by se stal garantem toho, abychom se pokusili změnit, resp. doplnit Listinu základních práv a svobod. Ten doplňující článek určitě znáte. Dále takticky oslovila nejprve senátory, když podporu poslanců ve stejném složení v Poslanecké sněmovně dolní komory parlamentu zřejmě lze důvodně očekávat. S paní Karlou Cízovou a s panem podplukovníkem Pavlem Černým jsme pak hojně komunikovali a nakonec jsem potvrdil, že v takovémto znění, tzn. bez střelné zbraně přímo vložené, protože bavme se o zbraních, je to čistější, ostatně s tím pracuje i trestní zákoník a další, že podpořím ten návrh nové listiny základních práv a svobod. Poté jsem jim dokonce slíbil, že po skončené nejbližší schůzi ústavněprávního výboru oslovím členy ústavněprávního výboru. To jsem udělal a 13. 8. podepsalo návrh novely osm členů našeho výboru z osmi oslovených členů. Jinak co je účelem této navrhované úpravy, vám určitě sdělí můj ctěný kolega Martin Červíček, který, jak jsem řekl, je základním garantem těch podpisů našich a našich kolegů na návrh novely Listiny základních práv a svobod. (..) Proto povyšme právo bránit se se zbraní v ruce na úroveň ústavní. To je snaha nás, senátorů, předpokládám, že většinově i vás. A to bych pro začátek pokládal za největší úspěch zejména vás, zástupců petentů. Jmenovitě lidí, které jsem jmenoval, kterým děkuji a obdivuji jejich uputnost a snahu, aby dosáhli toho, co slíbili, i vám. Samozřejmě děkuji i petentům za jejich podpisy a zejm. za jejich aktivitu. Všem vám přeji pevné zdraví, dobré nervy a notnou dávku otrlosti. Ať se vám daří.*“ V podobném duchu se vyjádřil i senátor Martin Červíček, který na závěr svého prvního vystoupení dne 17. 9. 2019 dodal „*Děkuji proto zástupcům Liga Libe i všem svým kolegům senátorům napříč celým politickým spektrem, kterým nejen přes 100 000 sebraných podpisů občanů v petici, ale i nepokřivené vnímání základních lidských práv a svobod dalo dostatečný důvod se přípravou návrhu zabývat nebo jej svým způsobem podpořit. Děkuji za pozornost.*“

čl. 6 odst. 4 LZPS např. přítomností na jednání výborů obou komor Parlamentu České republiky, osobními schůzkami s významnými politiky nebo pořádáním kulatých stolů LIGY LIBE.¹⁷⁷ Spolek ostatně ústavní právo na zbraň označuje na sociální síti Facebook úspěchem spolku a nazývá jej jako „naše dítě“.¹⁷⁸ Lze tedy konstatovat, že LIGA LIBE, z. s. sehrála významnou roli v celém procesu přijímání ústavní novely čl. 6 odst. 4 LZPS.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, veřejné slyšení k petici s názvem „Za zachování práv bezúhonných českých občanů v oblasti legálních zbraní“ ze dne 17. září 2019. *Přepis veřejného slyšení*. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/htmlhled?action=doc&value=92857>.

¹⁷⁷ LIGA LIBE. *Máme za sebou* [online]. ligalibe.cz [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/o-nas/mame-za-sebou/>.

¹⁷⁸ LIGA LIBE. *Ústavní právo na zbraň právě postoupilo do druhého čtení!* [online]. ligalibe.cz, 9. března 2021 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/2021/03/09/ustavni-pravo-na-zbran-prave-postoupilo-do-druheho-cteni/>.

4 Dopad novely na praxi

4.1 Obrana před legislativou EU

Jak již bylo v předchozí kapitole uvedeno, novela čl. 6 odst. 4 LZPS byla zejména reakcí na legislativu EU, která byla přijata za účelem restriktivnějších podmínek nabývání a držení zbraní. Senátor Martin Červíček k tomu uvedl např. následující: *„Pravdivý není ani argument odpůrců, že směrem k evropskému právu je tato úprava bezvýznamná. Souhlasit lze pouze s tezí, že nemůže mít dopad na současnou zbraňovou směrnicí. Ale může zcela jistě působit do budoucna. Střet sekundárního práva Evropské unie s ústavním právem členského státu je otázkou, která dosud nebyla vyřešena. Nejenom náš, ale například i německý ústavní soud se vyslovil ve smyslu, že si vyhrazuje právo v jistých případech neaplikovat automaticky právo Evropské unie, bude-li v kolizi s ústavním právem nebo Ústavou chráněnými základními lidskými právy.“*¹⁷⁹

Senátor Zdeněk Hraba se ve svém vystoupení na schůzi Senátu dne 11. 6. 2020 vyjadřoval obdobně: *„Útočník se nějakým zákazem nošení zbraní, jakýchkoli, i střelných, určitě omezovat nenechá. Ilegálně držená zbraň bude pravidlem. Ilegálně držená zbraň bude jediná varianta, jak mít zbraň, zase znovu opakují, ty tendence o odzbrojení tady jsou, z unie, z Evropy. Ty tendence jsou jednoznačné. Odzbrojit ty, kteří mají zbraň legálně, vzít jim střelné zbraně, to je začátek, zakázat nošení nožů, zakázat nošení čehokoli, co by mohlo být použito k reálné obraně jako zbraň. Spurné státy budou k odzbrojení jejich obyvatel donuceny. Pod jakoukoli záminkou. Třeba pod záminkou zajištění volného trhu jako naposledy, bylo to tady řečeno. Poslední prohra ČR byla odůvodňována zajištěním volného trhu. Pokud tedy postavíme onu jakousi ústavně právní vozovou hradbu, pak máme naději, že 15členná posádka na její korbě bude bojovat. Samozřejmě naději, ne jistotu. Bez možnosti bojovat je ale ta prohra jistá, nebudeme mít možnost, jak se bránit, pokud nebudeme mít toto právo zakotvené na ústavní úrovni. Naděje na možnost souboje a vítězství bude existovat pouze, pokud bude toto právo zakotveno, není to nějaká bezvýznamná změna, pokud tam nezakotvíme toto základní lidské právo, bránit se i se zbraní, pak je jistota, že budou obyvatelé Čech odzbrojeni, bez novely listiny osud základního lidského práva skutečně efektivně, reálně bude zpečetěn.“*¹⁸⁰

¹⁷⁹ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. Stenoprotokol ze 104. schůze ze dne 18. června 2021 [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/s104333.htm>.

¹⁸⁰ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/95432/80038>.

Je ale možné účelovou novelou Listiny základních práv a svobod ochránit české držitele zbraní před budoucími možnými revizemi zbraňové směrnice, které povedou k většímu omezování civilního držení zbraní?

Ústavní základ pro vztah českého práva a práva EU je k nalezení v čl. 10a Ústavy České republiky. Podle prvního odstavce tohoto článku mohou být mezinárodní smlouvou některé pravomoci orgánů ČR přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci. Česká republika právě na základě tohoto ustanovení přenesla některé pravomoci orgánů zákonodárné, výkonné a soudní moci na Evropskou unii.¹⁸¹

Ústavní soud se v rámci nálezu ze dne 8. března 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (N 50/40 SbNU 443), tzv. Cukerné kvóty III., zabýval otázkou, zdali může být delegace pravomocí trvalá a neomezená, přičemž uvedl: „(...) *delegace části pravomocí vnitrostátních orgánů může trvat jen potud, pokud tyto pravomoci jsou orgány ES vykonávány způsobem slučitelným s uchováním základů státní suverenity České republiky a způsobem, jenž neohrožuje samotnou podstatu materiálního právního státu.*“¹⁸² Obdobně Ústavní soud nálezem ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (N 201/51 SbNU 445), tzv. Lisabonská smlouva I., vyjádřil názor, že: „*Z čl. 10a odst. 1 Ústavy plyne, že mezinárodní smlouvou lze přenést na mezinárodní organizace nikoli pravomoci všechny, nýbrž jen pravomoci některé. Uvedený článek je třeba interpretovat zejména v souvislosti s citovanými čl. 1 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 Ústavy. Přenos pravomocí orgánů České republiky tedy nemůže jít tak daleko, aby narušil samu podstatu republiky jako svrchovaného a demokratického právního státu založeného na účtě k právům a svobodám člověka a občana a aby založil změnu podstatných náležitostí demokratického právního státu.*“¹⁸³

Ačkoliv Soudní dvůr Evropské unie ve své judikatuře razí doktrínu absolutní přednosti práva EU před vnitrostátním právem členského státu (tedy i v případě rozporu ústavních norem a práva EU),¹⁸⁴ Ústavní soud České republiky vymezil, obdobně jako německý Spolkový

¹⁸¹ JIRÁSEK, Jiří a kol. *Ústavní základy organizace státu*. Praha: Leges, 2013, s. 107.

¹⁸² Nález Ústavního soudu ze dne 8. března 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (N 50/40 SbNU 443).

¹⁸³ Nález Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (N 201/51 SbNU 445).

¹⁸⁴ Zejména se jedná o rozsudek Soudního dvora ze dne 5. února 1963, NV Algemene Transport – en Expeditie Onderneming van Gend & Loos proti Nederlandse administratie der belastingen, 26/62 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1964, Flaminio Costa proti E.N.E.L., 6-64 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního dvora ze dne 17. prosince 1970, Internationale Handelsgesellschaft mbH proti Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, 11-70 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního dvora ze dne 2. července 1996, Komise Evropských společenství proti Lucemburskému velkovévodství, C-473/93 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního

ústavní soud v rozhodnutích Solange I a Solange II, jisté hranice, při kterých již dominance práva EU nenastává.¹⁸⁵

I v samotné Smlouvě o Evropské unii ovšem najedeme limity, kam právo EU nedosáhne. Tyto jsou nastíněny v čl. 4 odst. 2 SEU, který stanoví, že „*Unie ctí rovnost členských států před Smlouvami a jejich národní identitu, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech, včetně místní a regionální samosprávy. Respektuje základní funkce státu, zejména ty, které souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti. Zejména národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu.*“ Právo EU tak chrání národní, resp. ústavní identity členských států.¹⁸⁶

Koncept ústavní identity obecně obsahuje normativní, sociální, politické a historické rozměry daného ústavního systému.¹⁸⁷ Obecnou definici ústavní identity nicméně nikde nenajdeme, a proto ji můžeme chápat a zkoumat z vícero pohledů. Polzin popisuje, že je zde až 5 různých nezávislých diskuzí ohledně konceptu ústavní identity:¹⁸⁸

1) První diskuze se věnuje právě vztahu práva EU a práva jednotlivých členských států EU, kdy hlavní otázkou zůstává, zdali určité národní normy členského státu, které jsou v rozporu s právem EU, mohou ospravedlnit porušení práva EU právě na základě podřazení norem pod ústavní identitu toho kterého členského státu.

dvora (velkého senátu) ze dne 16. prosince 2008, Michaniki AE proti Ethniko Symvoulío Radiotileorasis, C-213/07 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 8. září 2010, Winner Wetten GmbH proti Bürgermeisterin der Stadt Bergheim., C-409/06 (v el. sb. rozh); rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 26. února 2013, Stefano Melloni proti Ministerio Fiscal., C-399/11 (v el. sb. rozh).

¹⁸⁵ STEHLÍK, Václav a kol. *Právo Evropské unie: ústavní základy a vnitřní trh*. Praha: Leges, 2017, s. 118.

¹⁸⁶ K národní a ústavní identitě v čl. 4 odst. 2 SEU např. BESSELINK, L. F. uvádí: „*If we compare the succinct formulation of Article 6(3) EU in the Maastricht version ('The Union shall respect the national identities of its Member States') with the very wordy formulation in the Lisbon version ('(...) shall respect their national identities, inherent in their fundamental structures, political and constitutional, inclusive of regional and local self-government (...)') it is quite clear that the political and constitutional aspect is much enhanced in the Lisbon version. To the extent that the Lisbon Treaty here focuses on state structures, there is a shift in emphasis from national identity as such to constitutional identity.*“ BESSELINK, Leonard. National and constitutional identity before and after Lisbon. *Utrecht Law review* [online], 2010, roč. 6, č. 3, s. 44 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/49583336_National_and_constitutional_identity_before_and_after_Lisbon.

¹⁸⁷ KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právník* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 855 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosar-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

¹⁸⁸ POLZIN, Monika. Constitutional Identity as a Constructed Reality and a Restless Soul. *German Law Journal* [online]. 2019, roč. 18, č. 7, s. 1597 – 1599. [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.cambridge.org/core/journals/german-law-journal/article/constitutional-identity-as-a-constructed-reality-and-a-restless-soul/664451F50BA00AF676350CBECB677323>.

2) Druhá diskuze se podobá té první, jelikož se zabývá vztahem mezi ústavní identitou a mezinárodním právem veřejným. Obdobně jako v předchozím případě, i zde vyvstává otázka, zdali ústavní identita státu obhájí porušení mezinárodního práva veřejného a zdali mezinárodní orgány musí brát ústavní identity jednotlivých států při posuzování konkrétních případů v potaz.

3) Další diskuze se zaměřuje na pochopení samotné identity ústavy z čistě normativního hlediska. V souvislosti s touto diskuzí vyvstává otázka, zdali daná ústava zůstává stejnou ústavou i navzdory doplnění ústavy dodatkem jakéhokoli znění.

4) V případě čtvrté diskuze je na ústavní identitu nahlíženo jako na zvláštní kolektivní identitu lidu či národa, která je vyjádřena, určena a utvářena ústavou. Tato debata se tak zaměřuje na vztah mezi národními kulturními tradicemi a ústavou tohoto národa.

5) Konečně poslední pátá diskuze navazuje na předchozí, neboť se věnuje ústavní identitě a imigraci. V tomto případě nastává otázka, jak moc imigrační politiky přispívají k sebedefinování národa.

Z judikatury Ústavního soudu nicméně není zcela zřejmé, co vše lze pod ústavní identitu České republiky podřadit. Např. Kosař a Vyhnánek rozlišují tři možné koncepce české ústavní identity:

- 1) užší pojetí „právní“ ústavní identity, která odpovídá české klauzuli věčnosti tak, jak ji vykládá Ústavní soud,
- 2) širší pojetí „právní“ ústavní identity, v níž je obsaženo celé materiální ohnisko ústavy, které jde nad rámec klauzule věčnosti a
- 3) pojetí tzv. „Lidové“ ústavní identity, v které se promítá vnímání historických událostí české státnosti občany ČR a jejich volenými zástupci.¹⁸⁹

K právnímu pojetí ústavní identity výše uvedení autoři uvádějí, že Ústavní soud klauzuli věčnosti, která je zakotvena v čl. 9 odst. 2 Ústavy,¹⁹⁰ rozšířil o ochranu základních lidských

¹⁸⁹ KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právník* [online]. 2018, roč. 157, č. 10, s. 855 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

¹⁹⁰ Věta „*Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřípustná.*“ má své kořeny v historické zkušenosti z 30. let 20. století, která Evropským státům ukázala, že demokracie se může zhroutit i demokratickými metodami. Klauzule věčnosti jsou tak typické pro ústavy přijaté po 2. světové válce. MLSNA, Petr. In: MLSNA, Petr a kol. *Ústava ČR – vznik, vývoj a perspektivy*. Praha: Leges, 2011, s. 36.

práv¹⁹¹ a svrchovanost státu.¹⁹² Mimo to ve své judikatuře vyložil některé principy demokratického právního státu jako např. zákaz svévolného odmítání předchozí judikatury,¹⁹³ zákaz retroaktivity,¹⁹⁴ princip obecné platnosti práva,¹⁹⁵ suverenitu lidu nebo zastupitelskou demokracii.^{196; 197} Ačkoliv tedy ÚS nikdy nevyložil taxativní výčet podstatných náležitostí demokratického právního státu, je třeba jej chápat v materiálním a nikoliv formálním slova smyslu.¹⁹⁸

Molek i Preuss pak ve svých publikacích uvádějí, že nelze zaměňovat podstatné náležitosti demokratického právního státu s pojmem „materiální jádro ústavy,“ jak to činí Ústavní soud. Podle Molka „(...) *materiální jádro či ohnisko označuje spíše ty normy, které určují samotné základy ústavního uspořádání, definují tedy danou ústavu v tom smyslu, že pokud by se na nich něco změnilo, šlo by o zcela jinou ústavu, šlo by až o zničení či odstranění stávající ústavy. Splynutí obou pojmů, tedy konstrukce nezměnitelných náležitostí ústavy tak, aby odpovídaly jejímu materiálnímu jádru, je pak ideálem, kterého nebývá dosaženo.*“¹⁹⁹ Domnívá se tak, že klauzule věčnosti je v Ústavě ČR pouhým pokusem ústavodárce vyjádřit materiální jádro ústavy, avšak rozsah obou pojmů je odlišný, neboť klauzule věčnosti je pojmem užším. Jako příklad může dle něj posloužit republikánská forma vlády, která se ocitá v materiálním jádru ústavy, ale nikoliv v podstatných náležitostech demokratického právního státu.²⁰⁰

Stejný názor přebírá i Preuss, který říká, že „*Nelze tedy ve skutečnosti ztotožňovat materiální jádro (ohnisko) s podstatnými náležitostmi demokratického právního státu či nezměnitelnými ustanoveními. Stát může být republikou či monarchií, federací či unitárním státem nebo může mít prezidentskou či parlamentní formu vlády. Vždy to pro něj bude určující, bude to základ jeho ústavního systému. Nebude to však mít přímý vliv na to, zda se jedná*

¹⁹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 29. května 1997, sp. zn. III. ÚS 31/97 (N 66/8 SbNU 149).

¹⁹² Nález Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (N 201/51 SbNU 445), zejména bod 97.

¹⁹³ Nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2003, sp. zn. Pl. ÚS 11/02 (N 87/30 SbNU 309).

¹⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 10. září 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (N 199/54 SbNU 445).

¹⁹⁵ Ibid.

¹⁹⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 6. února 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (N 16/21 SbNU 113).

¹⁹⁷ KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právník* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 859 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

¹⁹⁸ PREUSS, Ondřej. In: KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 186.

¹⁹⁹ MOLEK, Pavel. *Materiální ohnisko ústavy: věčný limit evropské integrace?* 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2014. s. 138.

²⁰⁰ Ibid, s. 147–148.

o demokratický právní stát. To je mimoběžná kategorie.“ Citovaný autor nicméně upozorňuje na to, že Ústavní soud ve své judikatuře právě pojmy „materiální jádro ústavy“ a „podstatné náležitosti demokratického státu“ zaměňuje, čímž de facto mezi ně spolu s ústavní identitou vkládá rovnítko.²⁰¹

Na základě těchto skutečností Kosař a Vyhnánek rozlišují širší a užší verzi „právní“ ústavní identity, kdy do užší dle autorů spadá výklad Ústavního soudu ke klauzuli věčnosti a do širší zase celé materiální ohnisko ústavy přesahující podstatné náležitosti demokratického právního státu.

Třetím konceptem je podle Kosaře a Vyhnánka tzv. „lidová“ ústavní identita. Autoři argumentují tím, že lid a politické ústavní orgány byly při procesu formování ústavy opomíjeny, přičemž důsledkem této skutečnosti je pak vznikající napětí mezi elitami a zbytkem společnosti. Česká republika totiž při svém formování dle jmenovaných autorů zvolila německý model „právního konstitucionalismu“, při kterém hraje zásadní roli Ústavní soud a možnost ovlivnění ústavní identity ostatními orgány je tak téměř vyloučena.²⁰²

Autoři pak ve svém článku vyzdvihují rozdíly mezi „právní“ ústavní identitou a tou „lidovou“ v České republice. „Lidová“ totiž podle nich nestojí toliko na univerzálních hodnotách jako je demokracie, právní stát a ochrana lidských práv, jež nepochybně tvoří materiální jádro Ústavy ČR. Naopak ve veřejném prostoru lze dle jejich názoru vidět nacionalistické tendence, které ústí např. v návrhy na zakotvení národních prvků do ústavního pořádku.²⁰³ Autoři k tomu uvádí: *„Pro značnou část obyvatelstva nepochybně pojem národa a otázka národního zájmu tvoří podstatnou součást ústavní identity. Významnou roli v tomto ohledu hrají tradiční narativy týkající se formativních událostí české historie: český lid utlačovaný vlivem germanizace a katolické (proti)reformace, potlačování autonomie českých zemí pod nadvládou Rakouského císařství, vznik samostatného Československa v roce 1918, hospodářská krize na konci dvacátých a začátku třicátých let dvacátého století, Mnichovská dohoda z roku 1938 a následná anexe českých zemí k Třetí říši v roce 1939, parlamentní volby*

²⁰¹ PREUSS, Ondřej. In: KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 186.

²⁰² KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právník* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 871 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

²⁰³ MARTINEK, Jan. *Gerloch: Národ i jazyk v Ústavě by zvýraznily národní identitu* [online]. novinky.cz, 4. října 2018 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-gerloch-narod-i-jazyk-v-ustave-by-zvyraznily-narodni-identitu-40175602>.

roku 1946 a následný komunistický převrat v roce 1948, Pražské jaro roku 1968, sametová revoluce roku 1989 a rozdělení Československa roku 1993. Do budoucna pak bude nepochybně vzrůstat i význam reflexe polistopadového období, jeho úspěchů a neúspěchů.²⁰⁴

Podle Kosaře a Vyhnánka se historické milníky nepochybně propisují do textu nejen ústavních zákonů, přičemž za příklad můžou dle jejich soudu posloužit např. lustrační a restituční zákony, které jsou reakcí na více než 40 let trvající komunistický režim. I když Česká republika uvedené zákony nezařadila do ústavního pořádku, odmítla např. přijmout restituční rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva proti České republice, které vnímá podmínku státního občanství rozpornou s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech.²⁰⁵ Obdobně Česká republika dle názoru Kosaře a Vyhnánka odmítla ratifikovat Protokol č. 12 k EÚLP, který zakotvuje obecný zákaz diskriminace, a to z důvodu obav ze sporů, jež by mohly vést k oslabení omezeného rozsahu českých restitučních zákonů.²⁰⁶

Výše uvedení autoři tedy upozorňují na to, že česká „lidová“ ústavní identita může být v mnoha ohledech zcela rozdílná od té „právní.“ Dále konstatují, že vzhledem k nedostatku jakékoliv diskuze ohledně ústavní identity je velice obtížné najít právě všeobecně přijímané základy ústavní identity ČR.²⁰⁷

Můžeme nicméně konstatovat, že ne všechny ústavní normy spadají pod ústavní identitu České republiky, stejně tak pod tento pojem nelze zahrnout každé doplnění ústavních zákonů.²⁰⁸ Otázkou tedy zůstává, zdali doplnění čl. 6 odst. 4 LZPS lze podřadit pod ústavní identitu České republiky či nikoliv. Pokud se na ústavní identitu ČR podíváme optikou konceptu „právní“ ústavní identity, pak dle mého soudu právo bránit se se zbraní zcela určitě pod ústavní identitu nezařadíme. Právo bránit se se zbraní totiž nespadá ani pod klauzuli věčnosti ani pod materiální jádro ústavy.

²⁰⁴ KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právnick* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 869 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

²⁰⁵ Srov. např. rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 23. července 1996. Adam proti České republice, CCPR/C/57/D/586/1994, rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 9. srpna 2001. Blazek et al proti České republice, CCPR/C/72/D/857/1999 a, rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 2. listopadu 2001. Des Fours Walderode proti České republice, CCPR/C/73/D/747/1997.

²⁰⁶ KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právnick* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 870 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Shodně PREUSS, Ondřej. In: KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 187.

Diskuze se ovšem může týkat zařazení tohoto práva pod koncept „lidové“ ústavní identity. Jak bylo již popsáno v předchozích kapitolách, civilní držení zbraní má v na území České republiky minimálně za posledních 30. let celkem silnou tradici a počet zbraní mezi obyvateli stále roste.²⁰⁹ Je tedy nutné zvažovat, zdali česká veřejnost nevnímá, či zdali v budoucnu nebude vnímat držení zbraní a současně možnost obrany života s nimi jako součást ústavní identity České republiky.

Odpověď na to, zdali pod ústavní identitu ČR spadá i novelizace čl. 6 odst. 4 LZPS by nám v budoucnu (nejspíše v případě nutnosti přijetí směrnice, která by mohla vést k další regulaci zbraní) mohl rozklíčovat ÚS. Ten by ovšem právo bránit se se zbraní, jak je vidno z jeho dosavadní rozhodovací praxe, s největší pravděpodobností pod ústavní identitu ČR nezařadil.

Ústavní soud mimo to ve svých rozhodnutích taktéž silně upřednostňuje eurokonformní výklad norem (včetně těch ústavních), když příklad tohoto přístupu lze spatřit ve věci tzv. Evropského zatýkácího rozkazu: *„Z toho tedy plyne, že pokud existuje, podle domácí metodologie výkladu, několik možných interpretací Ústavy, přičemž jen některé z nich vedou k dosažení závazku, který převzala Česká republika svým členstvím v Evropské unii, je nutno volit výklad, který podporuje realizaci tohoto závazku, nikoliv výklad, který tuto realizaci znemožňuje. Tím současně bude zachován i princip čl. 1 odst. 2 Ústavy. Tyto závěry se vztahují i na výklad čl. 14 odst. 4 Listiny. Protože Ústavní soud vyložil význam čl. 14 odst. 4 Listiny podle domácí metodologie výkladu Ústavy, nebylo ani třeba provést poměrování v úvahu připadajících hodnot a principů práva evropského a ústavního práva domácího.“*²¹⁰

Ústavní soud v citovaném nálezu neshledal institut evropského zatýkácího rozkazu v rozporu s čl. 14 odst. 4 LZPS, který každému občanu garantuje, že nebude nucen opustit vlast a naopak upřednostnil eurokonformní výklad této ústavní normy.²¹¹ Stejně tak v případě nálezu tzv. Lisabonská smlouva I se ÚS přiklonil k proevropskému výkladu pojmu „suverenita“,

²⁰⁹ ČTK. *V Česku loni stoupl počet majitelů zbrojních průkazů i zbraní* [online]. ceska-justice.cz, 7. února 2023 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/02/v-cesku-loni-stoupl-pocet-majitelu-zbrojnich-prukazu-i-zbrani/>.

²¹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04 (N 93/41 SbNU 195).

²¹¹ V bodě 62 odůvodnění rozhodnutí k tomu ÚS uvádí: *„Není opodstatněné tvrzení navrhovatelů, že by vnitrostátním přijetím evropského zatýkácího rozkazu byl narušen trvalý vztah mezi občanem a státem. Občan předaný k trestnímu řízení do členského státu EU zůstává i v době trvání tohoto řízení pod ochranou českého státu. Evropský zatýkácí rozkaz umožňuje toliko časově omezené předání občana k jeho stíhání v členském státě EU pro konkrétně vymezený skutek, přičemž po skončení tohoto řízení mu nic nebrání vrátit se zpět na území České republiky. Občan má právo se bránit proti opatřením orgánů činných v trestním řízení při předání podle evropského zatýkácího rozkazu opravnými prostředky, nevyjímaje z toho ani případnou ústavní stížnost.“*

přičemž k tomu uvedl: „Evropská unie pokročila zdaleka nejvíce v konceptu sdílené - "slité" - suverenity (*pooled sovereignty*) a již dnes vytváří entitu *sui generis*, která těžko snese zařazení do klasických státovědných kategorií. Je spíše otázkou jazykovou, zda lze proces integrace označovat za "ztrátu" části suverenity, resp. kompetencí, nebo přiléhavěji např. za "propůjčení, postoupení" části kompetencí suveréna. Může se jevit jako paradoxní, že klíčovým projevem svrchovanosti státu je i možnost se svou svrchovaností (její částí) dále nakládat, resp. určité kompetence dočasně či trvale postoupit.“²¹²

ÚS se vzepřel právu EU pouze v případě tzv. slovenských důchodů (nález Pl. ÚS 5/12 ze dne 31. 1. 2012), kdy SDEU rozhodl, že dorovnání slovenského důchodu formou vyrovnávacího příspěvku není přípustné podmiňovat českým občanstvím a bydlištěm v ČR, neboť jsou tyto podmínky z pohledu práva Evropské unie nepřípustnou diskriminací. ÚS k tomu uvedl, že SDEU nepochopil specifickou situaci přes 70 let trvajícího společného státu Čechů a Slováků, jejíž tradici ÚS taktéž podřadil pod ústavní identitu ČR. ÚS tak konstatoval, že podstatou vyrovnávacího příspěvku je naopak zabránit neodůvodněné nerovnosti mezi občany a upozornil SDEU, že z důvodu nepoužitelnosti evropského práva v dané situaci došlo z jeho strany k překročení rozsahu svěřených kompetencí.²¹³

Na základě výše uvedeného je tak zřejmé, že novela čl. 6 odst. 4 LZPS by jako obrana před možnými budoucími restriktivnějšími zbraňovými směrnici spíše selhala. To, že zákonodárce do ústavního pořádku zakotvil právo bránit život se zbraní, ještě neznamená, že ÚS tomuto právu bude přikládat tak významnou váhu, aby jej podřadil pod ústavní identitu ČR, natožpak aby nevyložil tuto ústavní normu eurokonformním výkladem. K těmto závěrům se ostatně kloní i např. Preuss,²¹⁴ Wintr,²¹⁵ nebo Nechvátalová s Bartoněm.²¹⁶

4.2 Omezení držení palných zbraní

S obranou proti budoucí legislativě EU souvisí taktéž to, zdali novela může v praktické rovině zabránit jakékoli přísnější regulaci palných zbraní, jejichž úpravu zajišťuje zákon

²¹² Nález Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (N 201/51 SbNU 445).

²¹³ Nález Ústavního soudu ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12 (N 24/64 SbNU 237).

²¹⁴ PREUSS, Ondřej. In: KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 188–189.

²¹⁵ PROCHÁZKOVÁ, Andrea. *Zbraně EU nedáme. Senát bude hlasovat o novele listiny základních práv a svobod* [online]. respekt.cz, 28. 1. 2020 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/agenda/zbrane-nedame-senat-bude-hlasovat-o-novele-listiny-zakladnich-prav-a-svobod>.

²¹⁶ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

o zbraních. Zastánci novely čl. 6 odst. 4 LZPS argumentují, že omezení držení zbraní by prakticky mohlo vést k porušení práva bránit se se zbraní, jelikož pokud člověk de facto nemá přístup ke zbraním, materiální hledisko tohoto práva nebude naplněno.²¹⁷

Bačkovská a Bartošek k tomu např. uvádí: „z teleologického hlediska čl. 6 odst. 4 LPS negarantuje pouze právo svůj život nebo život jiného člověka bránit, ale též s ohledem na čl. 4 odst. 4 LPS²¹⁸ předpokládá i takovou úroveň podmínek stanovených běžným zákonem, která umožní i s ohledem na dostupné zbraně a náročnost podmínek pro přístup k nim a nakládání s nimi se nejen bránit, ale též efektivně ubránit; (...) Přitom je třeba mít na paměti mimo jiné to, že eventuální restrikce ve vztahu k nabytí, držení nebo nošení zbraní by s ohledem na výše uvedené neměla vést k zásadnímu „nepoměru zbraní“ mezi útočníkem a obráncem. (...) V tomto směru lze za eventuálně protiústavní považovat zejména úplný zákaz palných zbraní nebo zásadní omezení jejich doposud běžného druhu, a to zejména takového, který lze považovat za významný pro výkon práva obrany se zbraní (takovými zbraněmi budou patrně zejména zbraně krátké).“²¹⁹

Takovýto výklad je nicméně problematický. Pojem „zbraň“ totiž v ústavním pořádku není nikde definován a jak upozorňují Bartoš a Nechvátalová, zbraní ve smyslu čl. 6 odst. 4 LZPS bude možné chápat cokoli, čím je možné učinit obranu důraznější.²²⁰ K tomuto výkladu se ostatně kloní i sama důvodová zpráva k zákonu. Za zbraň dle čl. 6 odst. 4 LZPS tedy můžeme považovat auto, klacek, deštník, cihlu, zavazadlo, kladivo, kámen nebo třeba pánev.

Právo bránit se se zbraní pak podle Bartoně a Nechvátalové nelze vyložit jako ústavní nárok na disponování se zbraní. Listina základních práv a svobod podle citovaných autorů nemá

²¹⁷ Např. senátor Martin Červíček na schůzi Senátu PČR dne 11. 6. 2020: „(...) případná zákonná regulace nemůže toto právo fakticky negovat, jelikož by byl takový zákon pravděpodobně neústavní.“ Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/psssenat/original/95432/80038>.

²¹⁸ „Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.“

²¹⁹ BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, s 209.

²²⁰ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

žádný vliv na podmínky získání, držení nebo nošení zbraně.²²¹ Shodný názor razí i Kysela nebo Preuss.²²²

4.3 Nutná obrana a krajní nouze

Nutná obrana a krajní nouze jsou instituty trestního práva, které řadíme mezi tzv. okolnosti vylučující protiprávnost. V případě, že jsou splněny podmínky některého z těchto institutů, znamená to, že jednání osoby, které naplnilo všechny ostatní znaky trestného činu, není protiprávní.²²³

Podmínky krajní nouze a nutné obrany jsou zákonem definovány v § 28 a § 29 trestního zákoníku a dále pak detailněji specifikovány soudní praxí. Ačkoliv v trestním zákoníku není výslovně u nutné obrany a krajní nouze stanovena možnost použití zbraně, taktéž taková možnost není ani vyloučena. Z obecného principu čl. 2 odst. 3 LZPS²²⁴ lze tak dovodit, že obrana se zbraní je dovolena.²²⁵ Ústavní novela čl. 6 odst. 4 LZPS na podmínkách použití zbraně při nutné obraně či krajní nouzi nic nemění. Z věty „*Právo bránit život svůj či jiného člověka i se zbraní je zaručeno za podmínek, které stanoví zákon,*“ jakožto i z důvodové zprávy k zákonu je zřejmé, že ustanovení LZPS i nadále ponechává na běžných zákonech, aby stanovily podmínky, za kterých je možné zbraň k obraně života použít. Proto i nadále bude např. u nutné obrany nezbytné zkoumat, zdali nebylo případné použití zbraně zcela zjevně nepřiměřené a zdali tu byl trvající útok či přímo hrozící útok na zájem chráněný trestním zákoníkem. Bartoň a Nechvátalová odmítají jakýkoliv širší výklad možného užití zbraně, neboť by dle nich popíral jednu ze základních funkcí státu, tj. zajistit bezpečnost občanů, z čehož plyne monopol státu na násilí (s výjimkou např. situace, kdy trvá útok a není možno se okamžitě domoci ochrany u státního aparátu).²²⁶

²²¹ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

²²² PROCHÁZKOVÁ, Andrea. *Zbraně EU nedáme. Senát bude hlasovat o novele listiny základních práv a svobod* [online]. respekt.cz, 28. 1. 2020 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/agenda/zbrane-nedame-senat-bude-hlasovat-o-novele-listiny-zakladnich-prav-a-svobod>.

²²³ ŠČERBA, FILIP, FRYŠTÁK, Marek. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník*. Komentář. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2020, s. 495.

²²⁴ „*Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*“

²²⁵ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

²²⁶ NECHVÁTALOVÁ, Lucie, BARTOŇ, Michal. In: HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

Nutno taktéž podotknout, že jak nutná obrana, tak krajní nouze nechrání pouze život, avšak jakýkoli jiný zájem chráněný trestním zákoníkem, tedy např. majetek, svobodu, lidskou důstojnost apod.²²⁷ Z historického ani teleologického výkladu nicméně nelze dovodit, že by novela měla za cíl zúžit možnosti nutné obrany, tj. připuštění užití zbraně pouze v případě bránění života.²²⁸

Praktický dopad novely na nutnou obranu a krajní nouzi tedy absentuje. I nadále bude nutné naplnit přesná kritéria stanovená zákonem pro vyloučení protiprávnosti. Zdali byla při nutné obraně či krajní nouzi použita zbraň, je součástí posouzení podmínek těchto okolností vylučujících protiprávnost, samo o sobě použití zbraně nehraje roli.

²²⁷ ŠČERBA, FILIP, FRYŠTÁK, Marek. In: ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2020, s. 509.

²²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 295/2021 Sb., obecná část.

Závěr

Byla tedy historicky druhá novela základního katalogu lidských práv v České republice potřebnou změnou a má tato změna či teprve bude mít nějaký reálný dopad na právní praxi? Osobně se domnívám, že na obě otázky je spíše nutné odpovědět negativně.

Z historického vývoje držení zbraní a související právní úpravy na území dnešní České republiky si sice můžeme všimnout, že Česká republika, respektive česká společnost, jistou tradici civilního držení zbraní oproti zbytku Evropy skutečně má. Tato skutečnost však nic nemění na tom, že tendence k doplnění čl. 6 odst. 4 LZPS nastaly až se zpříšňováním zbraňových směrnic ze strany Evropské unie. Pravým úmyslem zákonodárců k přijetí předmětné novely s největší mírou pravděpodobnosti nebylo ústavní ukotvení skutečného stavu hojného držení zbraní občany České republiky do Listiny základních práv a svobod, jako spíše učinit politické gesto vůči vzrůstajícím regulačním tendencím v Evropě ve vztahu k držení a nakládání se zbraněmi.

Debata ohledně přijímání nového ústavního zákona tak v podstatě opomněla zcela zásadní aspekt, a sice ústavní identitu České republiky, které byla věnována podkapitola 4.1 v rámci řešení otázky možné obrany před budoucí legislativou EU. Přitom otázka ústavní identity České republiky není v dnešní době zcela jednoznačně vyřešená a je jisté pro futuro žádoucí, aby se této problematice věnovala větší pozornost. Domnívám se, že hypotetické odůvodnění potřeby zakotvení práva bránit se se zbraní v Listině základních práv a svobod prostřednictvím „lidové“ ústavní identity by mohlo být více přesvědčivé než to, jaké zvolil návrhovač.

Novela by nicméně z mého úhlu pohledu v přijaté variantě ani tak neměla žádné větší dopady na praxi. Okolnosti vylučující protiprávnost zůstávají novelou zcela nedotčeny. Pro beztrestnost osoby v rámci použití zbraně je i nadále nutné naplnit podmínky některého z institutů stanovených trestním zákoníkem, případně zvláštními právními předpisy, ať už se jedná o krajní nouzi, nutnou obranu nebo oprávněné použití zbraně.

Jako obrana před budoucími regulacemi podmínek nabytí a držení zbraní novelizované znění čl. 6 odst. 4 LZPS taktéž spíše sloužit nemůže a nebude. Skutečnost zakotvení práva bránit život se zbraní do ústavního pořádku nemusí totiž nutně znamenat, že Ústavní soud tomuto právu přisoudí natolik významnou váhu, aby jej podřadil pod ústavní identitu ČR, natožpak aby se při výkladu tohoto práva nepřiklonil k eurokonformnímu výkladu.

Nové znění čl. 6 odst. 4 LZPS nemůže zabránit budoucímu možnému zpřísnění podmínek držení civilních zbraní i z důvodu zvoleného způsobu zakotvení „práva na zbraň“ do ústavního pořádku České republiky. Novelizovaný článek totiž stanoví, že je zaručena obrana života svého či jiného i se zbraní bez bližšího určení, o jakou zbraň se má jednat. Ačkoliv ústavní pořádek České republiky nikde nedefinuje pojem „zbraň“, je možné jej v právním řádu chápat obecně jako cokoli, čím je možné učinit obranu důraznější. Vzhledem k této skutečnosti tak čl. 6 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nesměruje pouze na zbraně střelné, které jsou stěžejním předmětem právní regulace a před níž ji měla právě předmětná novela chránit.

V neposlední řadě je vhodné se taktéž zamyslet nad tím, zdali nebude mít novelizace čl. 6 odst. 4 LZPS vliv na budoucí častější snahy k doplnění katalogu lidských práv v České republice. Nadčasovost LZPS vyplývá z toho, že byl tento dokument doposud novelizován pouze dvakrát, i když se již odehrálo mnoho pokusů o jeho doplnění. Zákonodárci navzdory tomu v naprosté většině případů odmítli do tohoto předpisu připisovat různá práva či ta stávající měnit, což poukazuje na uvědomění si mimořádného postavení práv zakotvených v Listině základních práv a svobod a s tím související snahu minimálních zásahů do tohoto předpisu. Základní práva obsažená v LZPS mají totiž zcela zásadní význam pro celý právní řád České republiky, jakožto pro každodenní činnost orgánů veřejné moci. Jejich role spočívá taktéž v tom, že tvoří kritéria ústavnosti právních předpisů, jsou prostředkem interpretace podústavního práva nebo je lze přímo aplikovat v případě absence normy či její nepoužitelnosti.

Je tak jen otázkou času, zdali díky poměrně hladce provedené novelizaci čl. 6 odst. 4 LZPS, proti které vystupovalo mnoho právních expertů, a o které nebyla nijak vedena širší společenská debata, nebude docházet v rozporu s dosavadní zdrženlivostí zákonodárců k nárůstu novelizací LZPS.

Vzhledem ke všemu výše uvedenému tak zakotvení práva bránit se se zbraní do Listiny základních práv a svobod budí oprávněné rozpaky v očích odborné veřejnosti. K „obohacení“ zcela stěžejního lidskoprávního dokumentu v České republice o předmětné právo nedošlo po celospolečenské diskuzi a ani zde nenastala žádná mimořádná situace, která by vyžadovala urychlené přijetí předmětné novelizace. Tzn. přijetí novely nepředcházelo ze strany legislativy ani soudní praxe žádné omezování používání zbraní k obraně svého života či života jiného. Nelze se tak zbavit dojmu, že novela čl. 6 odst. 4 LZPS byla pouhým populistickým gestem s absencí praktických důsledků pro právní praxi.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- BARTOŠEK, Jan, BAČKOVSKÁ, Milena. *Zbraně a střelivo*. Praha: C.H. Beck, 2021, 272 s.
- JIRÁSEK, Jiří a kol. *Ústavní základy organizace státu*. Praha: Leges, 2013, 368 s.
- KUDRNA, Jan a kol. *Listina v kontextu společenských změn: (k 30. výročí jejího přijetí)*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 300 s.
- MLSNA, Petr a kol. *Ústava ČR – vznik, vývoj a perspektivy*. Praha: Leges, 2011, 384 s.
- MOLEK, Pavel. Materiální ohnisko ústavy: věčný limit evropské integrace? 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 286 s.
- MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: Část obecná*. 9. vydání. Praha: Všehrd, 1930, 144 s.
- STEHLÍK, Václav a kol. *Právo Evropské unie: ústavní základy a vnitřní trh*. Praha: Leges, 2017, 356 s.
- ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání Praha: C. H. Beck, 2020, 3331 s.

Dokumenty Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Důvodová zpráva k tisku č. 1021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120755>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002, 13. schůze. *Hlasování poř. č. 169 ze dne 21. května 1999* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=14014>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Stenoprotokol z 13. schůze ze dne 21. května 1999* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1998ps/stenprot/013schuz/s013286.htm>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Tisk č. 198/0* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=198&ct1=0>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002. *Tisk č. 1071*. [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=1071>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017, 59. schůze. *Hlasování poř. č. 48 ze dne 28. června 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=66611>.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *168. usnesení výboru pro bezpečnost ze 41. schůze uskutečněné dne 19. dubna 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=122925>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Stenoprotokol z 59. schůze ze dne 28. června 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/059schuz/s059047.htm>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 7. volební období, 2013–2017. *Tisk č. 1021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=1021>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, 104. schůze. *Hlasování poř. č. 482 ze dne 18. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=76764>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Stenoprotokol ze 104. schůze ze dne 2. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/s104186.htm>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Tisk č. 895* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, *Usnesení Poslanecké sněmovny z 87. schůze ze dne 9. března 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=186594&pdf=1>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021. *Pozměňovací a jiné návrhy k senátnímu návrhu ústavního zákona, kterým se mění Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. (tisk 895)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=190834>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, Ústavně-právní výbor. *272. usnesení ústavně právního výboru z 87. schůze dne 28. dubna 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=189378>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, Ústavně-právní výbor. *289. usnesení ústavně právního výboru z 92. schůze dne 9. června 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=190990>.

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017–2021, Výbor pro bezpečnost. *205. usnesení výboru pro bezpečnost z 51. schůze uskutečněné dne 18. března 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=186937>.

Dokumenty Senátu Parlamentu České republiky

Parlament České republiky, Senát, 11. funkční období, 2016–2018. 11. schůze. *Hlasování poř. č. 34 ze dne 6. prosince 2017* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/hlasy?G=17145&O=11>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *Stenoprotokol z 24. schůze ze dne 11. června 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/psssenat/original/95432/80038>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *Tisk č. 135* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/psssenat/historie?action=detail&value=4471>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *260. usnesení Senátu z 12. schůze, konané dne 31. října 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=93108>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020. *431. usnesení Senátu z 24. schůze, konané dne 11. června 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=95436>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, Ústavně-právní výbor. *63. usnesení z 18. schůze, konané dne 15. ledna 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=93624>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, veřejné slyšení k petici s názvem „Za zachování práv bezúhonných českých občanů v oblasti legálních zbraní“ ze dne 17. září 2019. *Přepis veřejného slyšení*. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=92857>.

Parlament České republiky, Senát, 12. funkční období, 2018–2020, Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. *104. usnesení ze 14. schůze, konané dne 20. listopadu 2019* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=93242>.

Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. *14. schůze. Hlasování poř. č. 4 ze dne 21. prosince 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/hlasy?G=20252&O=13>.

Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. *Stenoprotokol z 14. schůze ze dne 21. července 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/100343/84204>.

Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022. *Tisk č. 123* [online]. Dostupné z: https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?cid=pssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s4803.

Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022, Ústavně-právní výbor. *74. usnesení z 18. schůze konané dne 14. července 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100241>.

Parlament České republiky, Senát, 13. funkční období, 2020–2022, Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. *76. usnesení z 15. schůze konané dne 14. července 2021* [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100214>.

Dokumenty vlády České republiky

Příloha č. 1 k usnesení vlády České republiky ze dne 13. července 2020, č. 717. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/usneseni/2020/717/>.

Usnesení vlády České republiky ze dne 13. července 2020, č. 717. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/usneseni/2020/717/>.

Záznam z jednání schůze vlády České republiky. 27. února 2017, č. j. 2213/17. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/zvlady/jednani-detail/2017-02-27/>.

Právní předpisy

Císařský patent ze dne 27. května 1852 ř. z., jímžto se vyhláší, a počínajíc od 1. září 1852, ve skutek uvádí nové, pozdějšími zákony doplněné, více novými ustanoveními rozmnožené vydání zákonníka trestního o zločinech a těžkých policejních přestupcích od 3. září 1803, jakožto jediný zákon trestní o zločinech, přečinech a přestupcích pro celou říši, vyjímajíc Hranici vojenskou.

Císařský patent ze dne 24. října 1852, č. 223/1852 ř. z., o ustanoveních týkajících se výroby, obchodu a držení zbraní a věcí muničních a nošení zbraní (zbrojní patent).

Guatemala's Constitution of 1985 with Amendments through 1993 [online]. [constituteproject.org](https://www.constituteproject.org/constitution/Guatemala_1993.pdf). Dostupné z: https://www.constituteproject.org/constitution/Guatemala_1993.pdf.

Mexico's Constitution of 1917 with Amendments through 2015 [online]. [constituteproject.org](https://www.constituteproject.org/constitution/Mexico_2015.pdf?lang=en). Dostupné z: https://www.constituteproject.org/constitution/Mexico_2015.pdf?lang=en.

Nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě č. RP 20/39, o držení zbraní v území Protektorátu Čechy a Morava.

Nařízení Ministerstva vnitra č. 34/1962, o střelných zbraních a střelivu.

Nařízení vlády č. 315/2011 Sb., o zkušebním řádu zkoušky odborné způsobilosti žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny A až E.

Německý zákon o zbraních ze dne 11. 10. 2002 (Waffengesetz).

Směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní ze dne 18. června 1991. Úř. věst. L 256, 13. září 1991, s. 51 a násl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/51/ES ze dne 21. května 2008, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. Úř. věst. L 179, 8. července 2008, s. 5 a násl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. Úř. věst. L 137, 24. května 2017, s. 22 a násl.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/555 ze dne 24. března 2021. Úř. věst. L 115, 6. dubna 2021, s. 1 a násl.

Smlouva o Evropské unii.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Ústava Spojených států amerických

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod.

Vyhláška č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárníčky první pomoci provozovatele střelnice, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhlášce č. 221/2017 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o zbraních.

Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky.

Zákon č. 81/1938 Sb., o zbraních a střelivu.

Zákon č. 162/1949 Sb., o zbraních a střelivu.

Zákon č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu.

Zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu.

Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zřízení o ručnicích. [online]. vokabular.ujc.cas.cz, [cit. 15. prosince 2022]. Dostupné z: <https://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/edicni/edice/d47e439c-fdb0-4653-9ce2-3a0ae8c584dc/plny-text/s-aparatem/folio/1r>.

Judikatura

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. května 1924, Zm I 203/24.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ve věci Caetano v. Massachusetts, č. 14-10078, ze dne 21. března 2016 [online]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/14-10078>.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. února 1963, NV Algemene Transport – en Expeditie Onderneming van Gend & Loos proti Nederlandse administratie der belastingen, 26/62 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1964, Flaminio Costa proti E.N.E.L., 6-64 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora ze dne 17. prosince 1970, Internationale Handelsgesellschaft mbH proti Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, 11-70 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. července 1996, Komise Evropských společenství proti Lucemburskému velkovévodství, C-473/93 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 16. prosince 2008, Michaniki AE proti Ethniko Symvoulío Radiotileorasis, C-213/07 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 8. září 2010, Winner Wetten GmbH proti Bürgermeisterin der Stadt Bergheim., C-409/06 (v el. sb. rozh).

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 26. února 2013, Stefano Melloni proti Ministerio Fiscal, C-399/11 (v el. sb. rozh.).

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 3. prosince 2019, Česká republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie, C-482/17 (v el. sb. rozh.).

Nález Ústavního soudu ze dne 29. května 1997, sp. zn. III. ÚS 31/97 (N 66/8 SbNU 149).

Nález Ústavního soudu ze dne 24. září 1998, sp. zn. III. ÚS 139/98 (N 106/12 SbNU 93).

Nález Ústavního soudu ze dne 6. února 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (N 16/21 SbNU 113).

Nález Ústavního soudu ze dne 11. června 2003, sp. zn. Pl. ÚS 11/02 (N 87/30 SbNU 309).

Nález Ústavního soudu ze dne 8. března 2006, sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (N 50/40 SbNU 443).

Nález Ústavního soudu ze dne 3. května 2006, sp. zn. Pl. ÚS 66/04 (N 93/41 SbNU 195).

Nález Ústavního soudu ze dne 26. listopadu 2008, sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (N 201/51 SbNU 445).

Nález Ústavního soudu ze dne 10. září 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (N 199/54 SbNU 445).

Nález Ústavního soudu ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12 (N 24/64 SbNU 237).

Rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva

Rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 23. července 1996. Adam proti České republice, CCPR/C/57/D586/1994.

Rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 9. srpna 2001. Blazek et al proti České republice, CCPR/C/72/D/857/1999.

Rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ze dne 2. listopadu 2001. Des Fours Walderode proti České republice, CCPR/C/73/D/747/1997.

Elektronické zdroje

ABA. *Zbraně jsou pro Čechy tradice, říkají k bruselské regulaci střelci* [online]. idnes.cz, 13. června 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/regulace-zbrane-cesko-eu.A160611_125959_zahranicni_aba.

AZ DEFENDERS. *The best states for responsible gun owners* [online]. az-defenders.com, 2. února 2022 [cit. 2. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.az-defenders.com/best-states-for-gun-owners/>.

BAJEKAL, Naina, WALT, Vivienne. *How Europe's Terrorists Get Their Guns* [online]. time.com [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://time.com/how-europes-terrorists-get-their-guns/>.

BESSELINK, Leonard. National and constitutional identity before and after Lisbon. *Utrecht Law review* [online], 2010, roč. 6, č. 3, s. 36 – 49. [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/49583336_National_and_constitutional_identity_before_and_after_Lisbon.

BBC. *How many US mass shootings have there been in 2023?* [online]. bbc.com, 26. května 2023 [cit. 19. 6. 2023]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-41488081>.

BRUNN, Miloslav. *Zbrojní zákony: Německo* [online]. gunlex.cz, 8. srpna 2019 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3513-zbrojni-zakony-nemecko>.

Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu konané na území České republiky ve dnech 23. 5. – 24. 5. 2014 [online]. Dostupné na: <https://www.volby.cz/pls/ep2014/ep11?xjazyk=CZ>.

ČTK. *Přehledně: Jak je v Evropě upraveno právo na držení zbraně?* [online]. ceska-justice.cz, 24. července 2021 [cit. 15. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/07/prehledne-jak-je-v-evrope-upraveno-pravo-na-drzeni-zbrane/>.

ČTK. *Ministerstvo vnitra zvažuje zavedení systému ozbrojených rezervistů. Chce tak obejít chystanou směrnici EU o zbraních* [online]. domaci.hn.cz, 8. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-65617210-ministerstvo-vnitra-zvazuje-zavedeni-systemu-ozbrojenych-rezervistu-chce-tak-obejit-chystanou-smernici-eu-o-zbranich>.

ČTK. *V Česku loni stoupl počet majitelů zbrojních průkazů i zbraní* [online]. ceska-justice.cz, 7. února 2023 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/02/v-cesku-loni-stoupl-pocet-majitelu-zbrojnich-prukazu-i-zbrani/>.

ČT24. *Češi zůstali se svým „ne“ osamoceni, unijní státy podpořily směrnici o zbraních* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 10. června 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1813369-cesi-zustali-se-svym-ne-osamoceni-unijni-staty-podporily-smernici-o-zbranich>.

ČT24. *Dát do ústavy právo na použití zbraně? Nejsme na Divokém západě, varuje právník Kysela* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 3. ledna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/2001835-dat-do-ustavy-pravo-na-pouziti-zbrane-nejsme-na-divokem-zapade-varuje-pravnik-kysela>.

ČT24. *Držitelé zbraní nemohou suplovat stát, odmítla ministerstva Chovancův návrh* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 24. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2044010-drzitele-zbrani-nemohou-suplovat-stat-odmitla-ministerstva-chovancuv-navrh>.

ČT24. *Chovanec trvá na ústavním právu držet zbraň. Odvolává se na zdravý rozum* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 22. ledna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2020781-chovanec-trva-na-ustavnim-pravu-drzet-zbran-odvolava-se-na-zdravy-rozum>.

ČT24. *Politické spektrum: Občanská konzervativní strana, VV a Občané 2011* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 18. května 2014 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1033802-politicke-spektrum-obcanska-konzervativni-strana-vv-a-obcane-2011>.

ČT24. *Pospíšil: Zbraňová směrnice vůbec neměla obsahovat zákazy. Ale třeba pravidla pro deaktivaci pušek* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 15. března 2017 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2057524-pospisil-zbranova-smernice-vubec-nemela-obsahovat-zakazy-ale-treba-pravidla-pro>.

EURACTIV. *Zbraňová směrnice EU: Od kritizovaného návrhu až po výsledný kompromis* [online]. euractiv.cz, 11. prosince 2018 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/linksdossier/zbranova-smernice-eu-od-kritizovaneho-navrhu-az-po-vysledny-kompromis/>.

EUROSKOP, ČTK. *V Evropě je právo na zbraň buď nárokové nebo na rozhodnutí úřadu* [online]. euroskep.cz, 14. července 2020 [cit. 5. 3. 2023]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/2020/07/14/v-evrope-je-pravo-na-zbran-bud-narokove-nebo-na-rozhodnuti-uradu/>.

English Bill of Rights 1689 [online]. avalon.law.yale.edu. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/17th_century/england.asp.

EVROPSKÁ KOMISE. *Komise zahájila veřejnou konzultaci o odpovědném podnikání*. [online]. ec.europa.eu, 28. dubna 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_15_4865.

GAWRON, Tomáš. *Zbraňové statistiky 2021: Pokračuje setrvalý nárůst držitelů i počtu zbraní, novela zákona neměla zásadní dopad* [online]. zbrojnice.com, 3. ledna 2022 [cit. 17 prosince 2022]. Dostupné z: <https://zbrojnice.com/2022/01/03/zbranove-statistiky-2021-pokracuje-setrvaly-narust-drzitelu-i-poctu-zbrani-novela-zakona-nemela-zasadni-dopad/>.

Historie vzniku projektu CRZ [online]. policie.cz [cit. 20. prosince 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/historie-vzniku-projektu-crz.aspx>.

HUSSEINI, Faisal. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání, 1. aktualizace [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2021 [cit. 10. ledna 2023]. Dostupné z: databáze Beck-online.cz.

IDNES.CZ. *Myslivci na Václaváku protestovali proti omezení zbraní. Fotili se v rakvi* [online]. idnes.cz, 15. března 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/primy-prenos-myslivci-protestuji-proti-zakazu-zbrani.A170315_092722_domaci_zt.

KOPECKÝ, Josef. *Nechceme se nechat odzbrojit, řekl Chovancovi autor petice k držení zbraní* [online]. idnes.cz, 27. února 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vlada-akce-na-podporu-zakotveni-prava-drzet-zbran.A170227_102615_domaci_kop.

KOSAŘ, David, VYHNÁNEK, Ladislav. Ústavní identita České republiky. *Právník* [online], 2018, roč. 157, č. 10, s. 854–872 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/10/6.Kosař-Vyhnánek_854-872_10_2018.pdf.

KUČEROVÁ, Daniela. *Šest let od útoku na redakci Charlie Hebdo. Téma je stále bolestně živé* [online]. seznamzpravy.cz, 7. ledna 2021 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sest-let-od-utoku-na-redakci-charlie-hebdo-tema-je-stale-bolestne-zive-136587>.

LIGA LIBE. *Máme za sebou* [online]. ligalibe.cz [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/o-nas/mame-za-sebou/>.

LIGA LIBE. *Ústavní právo na zbraň o krok blíž senátoři projednají petici 100 tisíc občanů na jeho podporu* [online]. ligalibe.cz, 22. července 2019 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/2019/07/22/ustavni-pravo-na-zbran-o-krok-bliz-senatori-projednaji-petici-100-tisic-obcanu-na-jeho-podporu/>.

LIGA LIBE. *Ústavní právo na zbraň právě postoupilo do druhého čtení!* [online]. ligalibe.cz, 9. března 2021 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/2021/03/09/ustavni-pravo-na-zbran-prave-postoupilo-do-druheho-cteni/>.

MALÍNSKÁ, Eliška. *Rostoucí počet zbraní může snížit bezpečnost, myslí si skoro 40 procent Čechů* [online]. irozhlas.cz, 4. července 2016 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rostouci-pocet-zbrani-muze-snizit-bezpecnost-mysli-si-skoro-40-procent-cechu_201607040600_mhromadka.

MARTINEK, Jan. *Gerloch: Národ i jazyk v Ústavě by zvýraznily národní identitu* [online]. novinky.cz, 4. října 2018 [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-gerloch-narod-i-jazyk-v-ustave-by-zvyraznily-narodni-identitu-40175602>.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní [online]. eur-lex.europa.eu, 18. listopadu 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52015PC0750>.

NOACK, Rick. *Germany has some of the world's strictest gun laws, but illegal weapons remain a threat* [online]. washingtonpost.com, 23. června 2016 [cit. 5. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/07/23/germany-has-some-of-the-worlds-strictest-gun-laws-but-illegal-weapons-remain-a-threat/>.

Nová petice [online]. ligalibe.cz, 18. ledna 2018. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/ke-stazeni/nova-petice/>.

Odbor bezpečnostní politiky ministerstva vnitra České republiky. *Poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů*, č. j. MV-208861-2/OBP-2021 [online]. 20. prosince 2021 [cit. 15. února 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-208861-2-obp-2021.aspx>.

O organizaci [online]. ligalibe.cz, [cit. 15. prosince 2022]. Dostupné z: <https://ligalibe.cz/o-nas/o-organizaci/>.

Petice proti regulaci zbraní a sebeobránných prostředků ze strany EU [online]. 25. července 2017. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/85217/71455>.

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR. *Informace k „záznamu o využívání údajů v registru obyvatel“*, PCR99ETRpo42771356 [online]. 27. července 2022 [cit. 15. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/soubor/informace-k-zaznamu-o-vyuzivani-udaju-v-registru-obyvatel.aspx>.

POLZIN, Monika. *Constitutional Identity as a Constructed Reality and a Restless Soul*. *German Law Journal* [online]. 2019, roč. 18, č. 7, s. 1597 – 1599. [cit. 11. března 2023]. Dostupné z: <https://www.cambridge.org/core/journals/german-law-journal/article/constitutional-identity-as-a-constructed-reality-and-a-restless-soul/664451F50BA00AF676350CBECB677323>.

PRCHAL, Milan. *Úvodní slovo ředitele služby pro zbraně a bezpečnostní materiál PP ČR* [online]. policie.cz, 1. června 2021 [cit. 20. prosince 2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uvodni-slovo-reditele-sluzby-pro-zbrane-a-bezpecnostni-material-pp-cr.aspx>.

PROCON.ORG, *State Constitutional Right to Bear Arms* [online]. gun-control.procon.org, 21. února 2023 [cit. 2. 3. 2023]. Dostupné z: <https://gun-control.procon.org/state-constitutional-right-to-bear-arms-2/>.

PROCHÁZKOVÁ, Andrea. *Zbraně EU nedáme. Senát bude hlasovat o novele listiny základních práv a svobod* [online]. respekt.cz, 28. 1. 2020 [cit. 13. března 2023]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/agenda/zbrane-nedame-senat-bude-hlasovat-o-novele-listiny-zakladnich-prav-a-svobod>.

Předání petice za zachování práv bezúhonných českých občanů v oblasti legálních zbraní [online]. senat.cz, 12. června 2019 [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=25076>.

RADA EU. *EU posiluje kontrolu nabytí a držení palných zbraní* [online]. consilium.europa.eu, 25. dubna 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2017/04/25/control-acquisition-possession-weapons/>.

REUTERS. *Germany to tighten gun laws after suspected coup plot, interior minister says* [online]. reuters.com, 11. prosince 2022 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/germany-tighten-gun-laws-after-suspected-coup-plot-minister-2022-12-11/>.

ROVENSKÝ, Jan. *Myslivci se bojí, ale omezení zbraní moc nepocítí* [online]. novinky.cz, 19. března 2017 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-myslivci-se-boji-ale-omezeni-zbrani-moc-nepociti-40027916>.

Sbírka zákonů. 2021, částka 131 [online]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=295/2021&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

SMETÁNKA, Jakub. *Zachovejte paniku aneb adventní úvaha o rozsudku ESD* [online]. gunlex.cz, 7. prosince 2019 [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://gunlex.cz/clanky/hlavni-clanky/3589-zachovejte-paniku-aneb-adventni-uvaha-o-rozsudku-esd>.

SOBOLA, Ondřej. *Pět let od teroristických útoků v Paříži jsou islamisté stále hrozbou, naposledy zabíjeli ve Vídni* [online]. ct24.ceskatelevize.cz, 13. listopadu 2020 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristickych-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>.

STRAKA, Bohumil, WAIC, Vlastimil. *Vyjádření k zamítnutí žaloby proti zbraňové směrnici* [online]. cmmj.cz, 3. prosince 2019 [cit. 2. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.cmmj.cz/k-zamitnuti-zaloby-proti-zbranove-smernici/>.

SYLLOVÁ, Jindřiška, SOCHOROVÁ, Eva. Parlamentní institut. *Sebeobrana se zbraní*. Stanovisko č. 0895 [online]. Červenec 2020. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=895>.

VÁLKOVÁ, Hana, TŘEČEK, Čeněk. *Útočník se skryl za barový pult a páčil, popsal zákrok policejní šéf* [online]. idnes.cz, 25. února 2015 [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/uhersky-brod-utocnik-policie-reditel.A150225_140747_krimi_jav.

VÁLOVÁ, Irena. *Petice proti zbraňové směrnici má 50 tisíc podpisů, její zástupci míří za prezidentem* [online]. ceska-justice.cz, 16. května 2018 [cit. 8. března 2023]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/05/petice-proti-zbranove-smernici-ma-50-tisic-podpisu-jeji-zastupci-miri-za-prezidentem/>.

VÁŇOUS, Petr. *Zbraňová amnestie končí. Lidé odevzdali i tank či houfnici* [online]. denik.cz, 29. července 2021 [cit. 17. prosince 2022]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/zbrane-zbranova-amnestie-policie-konec.html.

Výpis ze spolkového rejstříku. LEX, z. s., L 8965 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=745636&typ=PLATNY>.

Výpis ze spolkového rejstříku. LIGA LIBE, z. s., L 70359 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 9. března 2023]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=1016519&typ=PLATNY>.

Ostatní

Důvodová zpráva k zákonu č. 288/1995 Sb., obecná část.

Důvodová zpráva k zákonu č. 295/2021 Sb., obecná část.

HAVEL, Václav. *Do různých stran: eseje a články z let 1983-1989*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1990, 527 s. Dostupné z: databáze Kramerius pro VŠ Národní knihovny ČR.

Abstrakt

Tématem diplomové práce je nové právo bránit se se zbraní a jeho praktické důsledky. Hlavním cílem práce je zjistit, jaký byl historický kontext před přijetím teprve druhé novely Listiny základních práv a svobod za celou dobu její třicetileté existence, jaké důvody vedly zákonodárce k přijetí této novely a jak se nové znění čl. 6 odst. 4 LZPS prakticky promítne do právní praxe. Práce se člení do 4 kapitol, v kterých se postupně zaměřuje na historický vývoj zbraňového práva na území dnešní České republiky; aktuální stav zbraňového práva se zaměřením na komparaci ústavního zakotvení práva na zbraň v ostatních zemích světa; proces přijetí novely čl. 6 odst. 4 LZPS i s přiblížením společenských nálad před přijetím novely a důvodů vedoucích navrhovatele k prosazení nového základního práva a zhodnocení praktických důsledků předmětné novelizace.

Práce dochází k závěru, že nové ústavní zakotvení práva bránit se se zbraní bylo spíše populistickým gestem českých politiků vůči zvyšujícím se tendencím zbraňové regulace v Evropské unii, než odrazem neustále se formující ústavní identity České republiky. Stanovený cíl autorů novely, tj. aby zabránila budoucím zpřísnujícím se podmínkám nabývání a držení zbraní ze strany evropských směrnic taktéž spíše nebude naplněn. Z dosavadní judikatury ÚS se zdá být pravděpodobnějším to, že by Ústavní soud toto právo nepodřadil pod ústavní identitu České republiky a zároveň by se spíše přiklonil k eurokonformnímu výkladu tohoto nového základního práva. I samotní autoři novely čl. 6 odst. 4 LZPS zvolili nevhodnou právní formulaci k dosažení tohoto cíle, neboť novela se vztahuje na všechny zbraně, tedy nejen ty plané, které jsou předmětem právní regulace.

Klíčová slova

Listina základních práv a svobod, základní práva, zbraně, právo bránit se se zbraní

Abstract

The topic of the thesis is the new right to self-defense with arms and its practical consequences. The main aim of the thesis is to find out what the historical context was before the adoption of the second amendment to the Charter of Fundamental Rights and Freedoms in its thirty-year existence, what reasons led the legislators to adopt this amendment and how the new wording of Article 6 (4) of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms will be practically reflected in legal practice. The thesis is divided into 4 chapters, in which it gradually focuses on the historical development of the gun law in the territory of today's Czech Republic; the current state of gun law with a focus on the comparison of the constitutional enshrinement of the right to arms in other countries of the world; the process of the adoption of the amendment to Article 6 (4) of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms, as well as the social mood before the adoption of the amendment and the reasons that led the proposers to promote the new fundamental right and an assessment of the practical consequences of the amendment.

The thesis concludes that the new constitutional enshrinement of the right to self-defense with arms was more a populist gesture of Czech politicians towards the increasing tendencies of arms regulation in the European Union than a reflection of the constantly forming constitutional identity of the Czech Republic. The stated aim of the authors of the amendment, i.e. to prevent future tightening of the conditions for the acquisition and possession of arms by European directives, is also unlikely to be fulfilled. From the existing case law of the Constitutional Court, it seems more likely that the Constitutional Court would not include this right under the constitutional identity of the Czech Republic and would also lean towards a interpretation of this new fundamental right in conformity with European Union Law. Even the authors of the amendment to Article 6 (4) of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms themselves chose an inappropriate legal wording to achieve this goal, since the amendment applies to all weapons, i.e. not only firearms, which are subject to legal regulation.

Key words

Charter of Fundamental Rights and Freedoms, fundamental rights, arms, the right to self-defense with arms